

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALouden JA HALLINNON ALA

VASTUULLISUUS OSANA NUORTEN SIJOITUSPÄÄ- TÖKSIÄ

TEKIJÄ:

Miia Koskela

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	
Tutkinto-ohjelma Liiketalouden tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä Miia Koskela	
Työn nimi Vastuullisuus osana nuorten sijoituspäätöksiä	
Päiväys 16.5.2021	Sivumäärä/Liitteet 52/1
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t)	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämä opinnäytetyö käsittelee vastuullista sijoittamista ja opiskelijoiden sijoituskäyttäytymistä. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää opiskelijoiden kiinnostus vastuullisiin rahastoihin verrattuna muihin sijoituskohteisiin ja sitä, miten tärkeänä vastuullisuus nähdään sijoituspäätöksiä tehtäessä. Teoriaosuudessa käydään läpi sekä yleisiä asioita rahastosijoittamisesta että vastuullista sijoittamista ja sen lähestymistapoja sekä mittaamista.</p> <p>Tutkimuksen kohdejoukko oli Savonia-ammattikorkeakoulun suomenkielisten amk-tutkinto-ohjelmien opiskelijat, jotka muodostivat samalla tutkimuksen perusjoukon. Kysely toteutettiin kokonaisotantana Webropol-kyselynä huhtikuun 2021 aikana. Kyselyyn vastasi yhteensä 396 opiskelijaa. Kyselyssä taustamuuttujina käytettiin vastaajan ikää, sukupuolta, koulutusalaan sekä sijoituskokemusta vuosina. Kyselyn avulla selvitetiin mihin opiskelijat ovat kiinnostuneet sijoittamaan, mitkä tekijät vaikuttavat heidän sijoituspäätöksiinsä ja miten tärkeänä vastuullisuus nähdään sijoituspäätöksissä. Kyselyllä selvitettiin myös nuorten tietämystä vastuullisista rahastoista.</p> <p>Tutkimuksen tulokset osoittavat sen, että vastuullinen sijoittaminen kiinnostaa aiheena nuoria, mutta siitä olevan tiedon löytäminen ja luotettavuuden arvioiminen koetaan hankalana. Vastuulliset rahastot kiinnostivat vastaajia ja suuri osa oli myös valmis sijoittamaan niihin seuraavan vuoden sisällä. Vastuullisuus nousi myös jokseenkin tärkeäksi kriteeriksi sijoituskohteen valinnassa, mutta esimerkiksi tuotto-odotus ja kulut nähtiin merkittävämpinä. Vertailtaessa tuloksia eri taustamuuttujien pohjalta nousi suurimmat erot esiin miesten ja naisten välille. Vastuullisuus on noussut viime vuosina enemmän esiin myös sijoittamisessa ja sitä olisi hyvä levittää tietoa myös nuorille helposti lähestyttävällä tavalla.</p>	
<p>Avainsanat</p> <p>Vastuullinen sijoittaminen, vastuullisuus, rahastosijoittaminen, vastuullinen rahasto, ESG</p>	

Field of Study Social Sciences, Business and Administration	
Degree Programme Degree Programme in Business and Administration	
Author Miia Koskela	
Title of Thesis Responsibility as part of students' investment decisions	
Date 16.5.2021	Pages/Appendices 52/1
Client Organisation /Partners	
<p>Abstract</p> <p>This thesis deals with responsible investing and how students invest. The main goal of the study is to find out students' interest in responsible funds compared with other investment products and how important is responsibility seen in investing decisions. The theoretical part covers basic information about fund investing and responsible investing and the approaches and measurement styles to it.</p> <p>The target group of the study was the students of Savonia University of Applied Sciences' Finnish-language bachelor's degree programs, which at the same time formed the basic group of the study. The research was conducted with a Webropol-survey in April 2021. A total of 396 students responded to the survey. The survey used the respondent's age, gender, field of study and previous investment experience as background variables. The idea of the survey was to find out where students are interested in investing, what factors affect their investment decisions and how important responsibility is in investing decisions. The survey also examined the knowledge about responsible funds.</p> <p>The results of the survey show that responsible investing is a subject that interests youth but finding the information about it and assessing its reliability is seen difficult. Many of the respondents saw responsible funds as interesting investing subjects and were also ready to invest in them in the next year. Responsibility was also somewhat important in the decision making of investments, but for example return expectation and cost were more important. When comparing the results between different background factors the biggest differences were between man and women. In the past few years, responsibility has become more prominent in investing, and it would be important that the information about it would be easily accessible for youth.</p>	
<p>Keywords</p> <p>Responsible investing, responsibility, fund investing, responsible fund, ESG</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	SIJOITTAMINEN	8
2.1	Rahastosijoittaminen	8
3	VASTUULLINEN SIJOITTAMINEN	11
3.1	PRI-periaatteet	12
3.2	ESG	14
3.3	Vastuullinen sijoittaminen Suomessa	15
4	VASTUULLISEN SIJOITTAMISEN LÄHESTYMISTAVAT	17
4.1	Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen	17
4.2	ESG-integrointi	18
4.3	Poissulkeminen	18
4.4	Temaattinen sijoittaminen	18
4.5	Suosiminen.....	18
4.6	Vaikuttavuussijoittaminen	19
5	VASTUULLISUUDEN MITTAAMINEN JA RAPORTOINTI	20
5.1	Sustainalytics ESG-riskiluokitus	20
5.2	Morningstar vastuullisuusluokitus	21
5.3	MCSI-vastuullisuusmittaristo	23
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	25
6.1	Tutkimuskysymykset	25
6.2	Kyselylomakkeen luominen	25
6.3	Eettisyys ja luotettavuus.....	26
7	KYSELYTUTKIMUS	27
7.1	Taustamuuttajat	27
7.2	Sijoituskohteet.....	30
7.3	Sijoituspäätöksiin vaikuttavat tekijät.....	34
7.4	Vastuulliset rahastot.....	36
7.5	Avoimet palautteet.....	40
8	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	42
8.1	Luotettavuus	43
8.2	Pohdinta ja opinnäytetyöprosessi	43

LÄHTEET	45
LIITE 1: KYSELY: VASTUULLINEN RAHASTOSIJOITTAMINEN	48

KUVALUETTELO

KUVA 1. Tiekartta vastuulliseen sijoittamiseen (Hyrskke ym. 2020, 15)	11
KUVA 2. PRI-periaatteiden allekirjoittajien määrän kasvu (PRI 2020)	13
KUVA 3. Sustainalyticsin ESG-riskiluokituksen asteikko. (Sustainalytics 2021a)	21
KUVA 4. Sustainalytics ESG-riskiluokituksen arviointi (Sustainalytics 2021a)	21
KUVA 5. Morningstarin vastuullisuusluokitus (sustainalytics 2021b)	22
KUVA 6. Viitekehys avaintekijöiden painoarvon asettamiseen. (MSCI 2020, 5)	23
KUVA 7. Opiskeluuala	28
KUVA 8. Sijoituskokemus vuosina	29
KUVA 9. Mihin seuraavista olet sijoittanut aiemmin?	30
KUVA 10. Kuinka kiinnostavana koet seuraavat sijoituskohteet?	32
KUVA 11. Kuinka todennäköisesti sijoitat seuraaviin sijoituskohteisiin seuraavan vuoden aikana?	34
KUVA 12. Kuinka paljon seuraavat tekijät vaikuttavat sijoituspäätöksiisi?	35
KUVA 13. Miten tärkeänä pidät sitä, että mahdollisessa sijoituskohteessasi olisi huomioitu seuraavat asiat?	36
KUVA 14. Sijoittajalle on tänä päivänä tarjolla useita vastuullisiksi luokiteltuja rahastoja. Mikäli sijoittaisit vastuulliseen rahastoon, kuinka pyrkisit varmistamaan rahaston vastuullisuuden?	37
KUVA 15. Valitse sopivin vaihtoehto seuraaviin väittämiin:	39
KUVA 16. Olisitko valmis tinkimään sijoituksen tuotto-odotuksesta, varmistaaksesi sen vastuullisuuden?	40

TAULUKKOLUETTELO

TAULUKKO 1. Kolmipilarimalli ESG-asioihin. (Hyrskke ym. 2020, 68)	14
TAULUKKO 2. Toimialan lopullinen mukautettu pisteytys. (MCSI 2020, 12)	24
TAULUKKO 3. Vastaajien ikä	27
TAULUKKO 4. Vastaajien sukupuoli	28

1 JOHDANTO

Vastuullinen sijoittaminen on kasvattanut yhä enenevässä määrin suosiotaan viime vuosien aikana ja sijoittajat ovat yhä kiinnostuneempia sijoituskohteidensa vaikutuksesta ympäristöön ja yhteiskuntaan. ESG-asioiden, eli ympäristö-, sosiaalisen- ja hallinnollisen vastuun rinnastaminen sijoittamiseen on yleistynyt ja sitä helpottaa esimerkiksi erilaiset mittarit ja luokitukset. Tämä opinnäytetyö käsittelee pääosin vastuullista sijoittamista ja rahastosijoittamista.

Opinnäytetyö koostuu kahdesta erillisestä, toisiaan tukevasta osiosta: teoriaosuus ja empiirinen tutkimus. Työn teoriaosuudessa käsitellään yleisesti sijoittamista, rahastosijoittamista ja vastuullisuuden käsitettä. Pääpaino osuudessa on kuitenkin vastuullisuudessa ja siihen liittyvissä lähestymistavoissa sekä vastuullisuuden mittaamisessa. Työssä käydään läpi, mitä vastuullinen sijoittaminen on, millaisilla eri muodoilla sitä voidaan toteuttaa ja miten vastuullisuutta mitataan sekä millaisia mittarit ja siihen on käytettävissä. Teoriaosuudessa käydään läpi myös vastuullista sijoittamista Suomessa ja maailmalla, ja sitä, millaisia alueellisia eroja löytyy ja miten vastuullinen sijoittaminen on ajan saatossa kehittynyt.

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia opiskelijoiden sijoituskäyttäytymistä ja sitä, mitkä eri tekijät vaikuttavat sijoituspäätöksiin ja mitkä tekijät nousevat päätöksenteossa tärkeimmiksi. Tutkimuksessa selvitetään myös, nouseeko eri vastuullisuuden näkökulmat muita tärkeämmiksi sijoituskohteita valittaessa, ja miten opiskelijat arvioivat rahastojen vastuullisuutta sekä millaisia näkemyksiä vastuullisten rahastojen tarjonnasta ja saatavilla olevan tiedon riittävydestä on. Tutkimuksessa tarkastellaan myös eri taustamuuttujien vaikutusta mielipiteisiin.

Tutkimuksen pääkysymykset ovat seuraavat:

1. Pidetäänkö vastuullisia rahastoja houkuttelevina sijoituskohteina opiskelijoiden keskuudessa?
2. Kuinka merkittävänä tekijänä vastuullisuus nähdään sijoituskohteiden valinnassa?

Kyselytutkimuksessa vertaillaan Likert-asteikollisten kysymysten avulla sijoituskohteiden kiinnostavuutta, opiskelijoiden näkemyksiä vastuullisuuden merkittävydestä sijoittamisessa ja vastuullisuuden arvioinnista. Näiden avulla pyritään vastaamaan päätutkimuskysymyksiin.

Tutkimuksen kyselyosuus toteutetaan kvantitatiivisena, eli määrällisenä kyselytutkimuksena. Määrällisellä tutkimuksella saadaan yleinen kuva tutkittavien muuttujien suhteista ja eroista. Lisäksi määrällisellä tutkimuksella saadaan lukumääriin ja prosentteihin muutettavissa olevia, numeerisia vastauksia. Tutkimuksessa tutkija on puolueeton ja tutkimustuloksia tutkitaan objektiivisesti niin, että tutkijalla ei ole vaikutusta tutkimustuloksiin. Aineistolle tyypillistä on suuri määrä vastaajia ja suositeltava vähimmäismäärä vastaajia tilastollisia menetelmiä käytettäväksi on 100. (Vilka 2007, 13–17.)

Tutkimuksen kyselylomake on strukturoitu ja sitä levitetään Savonian opiskelijoille sähköpostilla. Kysely on standardoitu, mikä tarkoittaa, että kaikki kyselyyn vastaajat vastaavat täysin samoihin kysymyksiin, samassa muodossa. Kyselylomake on yleinen tutkimusmuoto, kun pyritään selvittämään

esimerkiksi mielipiteitä, asenteita tai käyttäytymistä. Suurin osa kysymyksistä on toteutettu 5-tasoisella Likert-asteikon avulla, jossa keskimäinen vaihtoehto on neutraali ja toiseen suuntaan samanmielisyys kasvaa ja toiseen vähenee. (Vilkkä 2007, 28; 48.)

Vastuullisesta sijoittamisesta on jo ennestään paljon tutkimuksia, joissa on otettu kantaa myös vastuullisuuteen. Tutkimukset pohjautuvat usein kuitenkin ammattimaisiin sijoittajiin, ja yksityissijoittajien suhtautumista vastuullisiin rahastoihin on tutkittu vähemmän. Näitä ei voi kuitenkaan täysin erottaa toisistaan, sillä yksityissijoittajien nousevat trendit tulee ottaa huomioon myös yrityksissä, ja tätä kautta vastuullisuus otetaan huomioon yhä useamman organisaation sijoitusstrategioissa. Opinnäytetyön seuraavissa luvuissa käydään läpi muutamia vastuullisesta sijoittamisesta tehtyjä tutkimuksia.

Tämä opinnäytetyö on rajattu sijoittamiseen opiskelijoiden keskuudessa, ja pääpainona ovat vastuulliset rahastot ja niiden kiinnostavuus. Kyselyn aihe tarkentui oman kiinnostukseni kautta sijoittamisen ja vastuullisuuden yhdistämiseen. Aihe on myös ajankohtainen vastuullisuusteeman noustessa esiin yhä useammissa asiayhteyksissä. Vastuullisesta sijoittamisesta on tehty jo aiemmin paljon opinnäytetöitä eri näkökulmista, mutta rahastot ovat useissa niistä vain pienenä osana. Halusin työnsäni käsitellä laajemmin nimenomaan vastuullisuutta rahastoissa.

2 SIOITTAMINEN

Sijoittamisella pyritään tekemään voittoa erilaisten omaisuuslajien hallussapidolla ja käymällä niillä kauppaa (Hyrskke, Lönnroth, Savilaakso & Sievänen 2020, 18). Sijoittaminen poikkeaa säästämisestä siinä, että sillä pyritään pääoman kasvuun. Säästämisessä rahoja säilytetään usein matalakorkoisilla pankkitileillä. Sijoittamalla pyritään voittamaan inflaatio korkojen avulla, jolloin rahan ostovoima säilyy. (Principal, 2020.) Sijoittamisessa tärkeänä käsitteenä on korkoa korolle -ilmiö, joka tarkoittaa käytännössä sitä, että alun perin sijoittamasi pääoman lisäksi myös sijoituksen tuotot kasvavat korkoa. Tämä mahdollistaa sijoittamisen aloittamisen myös pienellä summalla, tuottojen kasvaessa eksponentiaalisesti sijoitushorisontin ollessa tarpeeksi pitkä. (Pörssisäätiö julkaisuaika tuntematon.)

Digitalisaatio on muuttanut suuresti myös sijoittamista, ja eri sijoituskohteet ja omaisuuslajit ovat helposti kaikkien saatavilla riippumatta paikasta. Yksinkertaisimmillaan sijoitustuotteet voidaan jakaa kolmeen eri ryhmään: suorat sijoitukset, sijoitusratkaisut ja sijoitustuotteet. Suoriin sijoituksiin kuuluu muun muassa osakkeet, velkakirjat ja sijoitusasunnot, kun taas sijoitusratkaisuja ovat esimerkiksi rahastot ja ETF:t eli pörssinoteeratut rahastot. Sijoitustuotteet sen sijaan tarkoittavat rahalaitosten itse kehittämiä tuotteita, kuten pörssinoteerattuja sijoitustuotteita, indeksilainoja ja johdannaisia. (Sijoittaja.fi julkaisuaika tuntematon.)

Tilastokeskuksen (2018) mukaan suomalaisten suurin varallisuuserä on oma asunto. Kaikista kotitalouksista 66,3 % asui omassa asunnossa vuonna 2016, kun taas vain 41 % suomalaisista omisti sijoitusrahastoja tai pörssiosakkeita. Vuodesta 2013 sijoitusrahastoja omistavien osuus kasvoi 31 prosenttiin, pörssiosakkeiden omistajien määrän pysyessä suunnilleen samana. Tulokymmenyksittäin mitattuna alimmasta kymmenyksestä pörssiosakkeita ja sijoitusrahastoja omisti vain hieman yli 15 %, kun taas korkeimmassa kymmenyksessä osuus oli jopa yli 70 %. (Suomen virallinen tilasto (SVT) 2018.) Suomalaisten varallisuus on suurimmaksi osaksi pankkitileillä, sillä syksyllä 2019 kotitalouksilla oli yli 160 miljardia euroa rahoitusvaroja, joista 94,5 miljardia oli pankkitilillä. Näistä varoista 37 miljardilla on pörssiosakkeissa ja sijoitusrahastoissa 26,5 miljardia. (Saario 2020, 43–44.)

Keskeisinä asioina sijoituskohteen valinnassa ovat esimerkiksi riskin ja tuoton suhde, kulut, vastuullisuus, sijoitettavan varallisuuden määrä ja sijoitushorisontti. Opinnäytetyössä ei paneuduta tarkemmin sijoittamisen käsitteeseen, vaan keskitytään nimenomaan rahastoihin sijoituskohteena ja sijoittamiseen vastuullisesta näkökulmasta.

2.1 Rahastosijoittaminen

Rahastosijoittaminen on helppo tapa aloittaa säästäminen ja sijoittaminen, vaikka ei olisi aikaa tai osaamista pörssikurssien seuraamiseen säännöllisesti. Sijoitusrahastolla tarkoitetaan sijoitussalkkua, joka koostuu muun muassa osakkeista, korkoinstrumenteista ja muista arvopapereista. Rahastoyhtiöt kokoavat säästäjien varat yhteen sijoitusrahastoksi, joka puolestaan jaetaan samansuuruisiin rahasto-osuuksiin. Rahaston perusideana on hajauttaa sijoitus useisiin eri arvopapereihin. (Kauppila, Puttonen & Repo 2020, 59.) Rahaston arvo määräytyy sen omistamien sijoituskohteiden markkinaarvojen perusteella, joista koostuu yksittäisen rahasto-osuuden arvo (Pörssisäätiö. Sijoitus rahasto-opas. 2015, 5). Poiketen sijoittamisesta suoriin osakkeisiin, ei rahasto-osuuksia osteta tiettyä määrää, vaan tietyllä summalla (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 295).

Rahastojen tarjonta on vuosien saatossa kasvanut huomasti, jolloin joukosta voi olla hankala valita itselle juuri sopivaa. Rahastoissa käytetään monia eri sijoitusstrategioita ja rahasto voikin sijoittaa esimerkiksi tiettyihin omaisuusluokkiin, maantieteellisille alueille tai erityistä strategiaa hyödyntäen. (Sijoittaja.fi 2019.)

Maailmanlaajuisesti rahastoja on saatavilla huomattavasti enemmän kuin pörssiyhtiöitä ja vaikka informaatiota on saatavissa sähköisesti paljon, ei silti ole olemassa lähdettä, jossa olisi listattuna kaikki sijoitusrahastot. Suomessa rahastojen seuraaminen on aloitettu 1993, mistä lähtien on julkaistu Rahastoraportti, joka on saatavissa kuukausittain. Rahastoraportin on julkaissut vuodesta 2002 alkaen Sijoitusrahastoyhdistys Ry, joka on nykyisin osa Finanssialan keskusliittoa. Rahastoraportissa julkaitaan tilastoja, perustietoja ja tuottoja rahastoista. (Kauppila ym. 2020, 163.)

Rahastot voidaan jakaa tuoton suhteen kaksiin erilaisiin rahasto-osuuksiin: tuotto-osuuksiin ja kasvusuuuksiin. Tuotto-osuudellisessa rahastossa tuotto jaetaan omistajille vuosittain, kun taas kasvusuudellisten rahastojen omistajille ei tuottoa jaeta, vaan se sijoitetaan uudelleen rahastoon, jolloin se kasvattaa osuuden arvoa. (Pörssisäätiö 2015, 6.)

Yleisin tapa luokitella rahastoja on jakaa ne osake-, korko- ja yhdistelmärahastoihin. Näiden lisäksi on olemassa vielä useita muita rahastotyyppisiä, joissa hyödynnetään muita sijoituskohteita ja poikkeavia strategioita. Osakerahastoissa varat ovat pääosin sijoitettuna suoriin osakkeisiin, ja jaottelu rahastoissa voi tapahtua esimerkiksi sijainnin, toimialan tai yhtiöiden kokojen perusteella. Korkorahastot sen sijaan sijoittaa varat erilaisiin korkoinstrumentteihin, kuten erilaisiin talletuksiin ja lainoihin. Useimmiten korkosijoitukset ovat osakesijoituksia vähäriskisempiä, mutta samalla tuotto-odotukseltaan pienempiä. Korkorahastot voidaan jakaa vielä erikseen lyhyen- ja pitkän koron rahastoihin. Yhdistelmärahastot sijoittavat nimensä mukaisesti molempiin, osake- ja korkomarkkinoille, niiden painotusta vaihdellen markkinatilanteen mukaan. (Kauppila ym. 2020, 73–82.)

Sijoitusrahaston riskit jakautuvat rahaston sijoituskohteiden kesken. Riskejä pyritään pienentämään sijoittamalla useisiin eri kohteisiin eri toimialoilla ja maantieteellisillä alueilla. Näin saadaan pienennettyä niin yritys-, markkina- kuin maariskiä. Sijoitusrahastojen riskinottoa säädelään monilla määräyksillä, jotta yhden sijoituskohteen osuus rahastosta ei kasva liian suureksi. (Pörssisäätiö 2015, 6.)

Rahastosijoittaminen mahdollistaa piensijoittajalle pääsyn osakemarkkinoille pienemmillä kustannuksilla ja pienemmällä sijoitettavalla pääomalla, mikä edesauttaa samalla myös ajallista hajauttamista. (Pörssisäätiö. Sijoitus rahasto-opas 2015, 6.) Yleisimpiä rahaston kuluja ovat hallinnointi-, merkintä- ja lunastuspalkkio sekä säilytyskulu. Kulut poikkeavat suuresti riippuen rahastotyyppistä ja rahastoyhtiöstä, joten niitä on järkevää tarkkailla kriittisesti. (Kallunki ym. 2019, 296.)

Rahastot voidaan jakaa myös aktiivisiin ja passiivisiin rahastoihin. Aktiivisella rahastolla tarkoitetaan rahastoa, jossa on aktiivinen salkunhoitaja, joka tekee sijoituspäätöksiä rahaston sisällä. Passiivinen rahasto seuraa yleensä markkinaliikkeitä ja indeksejä. Aktiivisten rahastojen hyödyksi katsotaan, että pätevällä salkunhoidolla on mahdollista voittaa markkina hyödyntämällä markkinan tehottomuuksia. Näin pyritään keskiarvoa parempiin tuottoihin. Tämä kuitenkin vaatii sen, että salkunhoitaja löytää oikeat sijoituskohteet laajasta valikoimasta. Passiivisten rahastojen hyödyt ovat vahvasti sidoksissa aktiivisiin rahastoihin ja niiden kuluihin. Aktiivisesti hoidetussa rahastossa kulut kasvavat

huomattavasti verrattuna indeksirahastoon, jossa kulut ovat tyypillisesti noin 0,2–0,3 %, aktiivisen rahaston kulujen noustessa jopa 1,5–2 %. Jos tyypillisen tuotto-odotuksen arvioidaan olevan esimerkiksi 8 %, tarkoittaa tämä sitä, että aktiivisen rahaston kulut vastaisivat 18,75–25 % odotetusta tuotosta. Indeksirahastoilla osuus on vain 2,5–3,75 %. Tämä huomioon ottaen, aktiivisen rahaston tulisi saada jopa 20 prosenttiyksikköä korkeampaa tuottoa, jotta se olisi tasoissa passiivisen rahaston kanssa. (Sijoittaja.fi 2016, 6–7.)

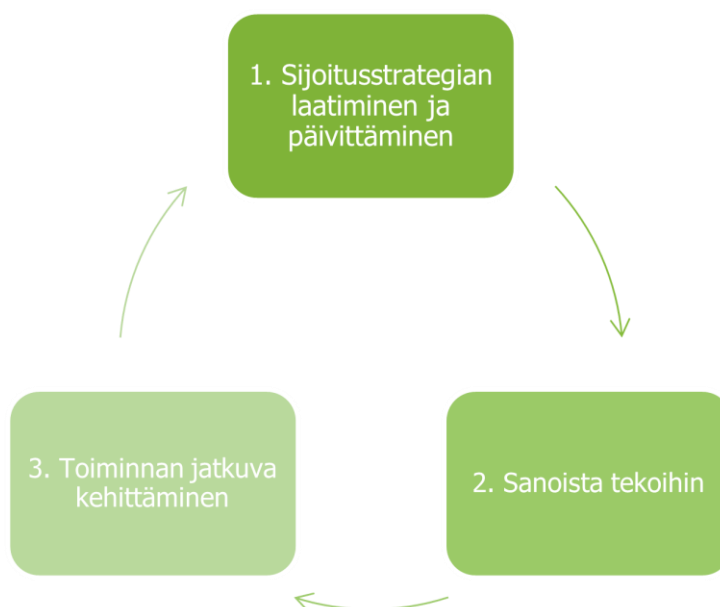
Rahastosijoittamisessa voidaan nähdä useita etuja. Yleisimmin näistä nähdään mainittavan riskin hajautus rahaston sijoittaessa useisiin eri kohteisiin. Hajautus rahastoissa voidaan varmistaa jo sijoitusrahastolain puitteissa, sillä sen mukaan rahastossa saa olla sijoitettuna yhteen kohteeseen maksimissaan 10 % rahaston varoista. Toisena positiivisena puolena rahastoissa pidetään hyvää likviditeettiä, eli varojen muutettavuutta rahaksi helposti. Sijoituspäätökset rahastoihin tekevät myös asiantuntijat, jotka seuraavat markkinoiden muutoksia säännöllisesti. Myös helppohoitoisuus ja kaupan käyntikustannukset nähdään etuina rahastosijoittamisessa. Markkinoiden seuraaminen itse ei ole rahastosijoittajalle välttämätöntä ja niiden säilytyksestä ei usein tarvitse maksaa kuluja. Rahastoja valvotaan myös viranomaisten toimesta ja sijoitusten kehitystä voi seurata päivittäin tiedotusvälineistä. Kaikkia Suomeen rekisteröityjä ja Suomessa markkinoitavia rahastoja valvoo Finanssivalvonta. (Kauppila ym. 2020, 44–45.)

3 VASTUULLINEN SIJOITTAMINEN

Vastuullinen sijoittaminen on terminä vielä uusi, ja suomen kieleen se on syntynyt vasta 2006. Vastuullisen sijoittamisen voidaan katsoa kehittyneen eettisestä sijoittamisesta, jossa arvot ohjaavat sijoituspäätöksiä, mutta tuotot eivät ole ensisijaisia. Ensimmäisiä eettisiksi katsottuja rahastoja on perustettu jo 1960-luvulla ja useat niistä sijoittuvat maihin, joissa on vahva uskonnollinen tausta, kuten Yhdysvallat ja Iso-Britannia. (Vastuullinen sijoittaja 2020.)

Vastuullisessa sijoittamisessa lähestytään sijoituskohteiden ja salkun valintaa ympäristön, sosiaalisen vastuun ja hyvän hallintotavan näkökulmasta (ESG). Tarkoituksena on parantaa sijoitussalkun tuotto- ja riskiprofilia, samalla ottaen huomioon sijoituskohteiden vastuullisuus. Vastuullisuudessa pyritään yhdistämään sijoittamiseen perinteisesti yhdistetyt kovat, numeeriset arvot pehmeisiin, ihmisläheisempiin arvoihin. (Hyrskke ym. 2020, 18.)

Kuvassa 1, on kuvattu vastuullisen sijoittamisen tiekartta, joka kuvastaa sitä, miten vastuullisen sijoittajan tulee jatkuvasti päivittää sijoituskäytäntöjään ja pysyä kehityksen perässä. Ensimmäisenä vaiheena on miettiä omia sijoitustoiminnan tavoitteita laatimalla oma sijoitusstrategia. Strategian toteuttamiseen valitaan itselle parhaiten sopivat lähestymistavat ja sijoitusmuodot. Vastuullisen sijoittamisen koko ajan kehittyessä, otetaan tiekartassa myös huomioon sijoittajan oman toiminnan jatkuva kehittäminen, jotta pysytään vastuullisuuteen liittyvien kysymysten, megatrendien ja kehityksen perässä. Vastuullisuus halutaan sisällyttää ennen kaikkea sijoitustoimintaan niin, että se on mukana jokaisessa sijoituspäätöksessä ja kokonaisvaltaisessa sijoitusstrategiassa. (Hyrskke ym. 2020, 14–16.)

KUVA 1. Tiekartta vastuulliseen sijoittamiseen (Hyrskke ym. 2020, 15)

Global Sustainable Investment Alliancen tuottaman raportin Global sustainable investment review (2018, 8–9) mukaan, kestävän kehityksen mukaiset sijoitusvarat olivat viidellä suurimmalla markkina-alueella (Eurooppa, Yhdysvallat, Kanada, Australia ja Uusi-Seelanti ja Japani) yhteensä 30,7 biljoonaa dollaria, mikä tarkoittaa 34 % kasvua edellisten kahden vuoden aikana. Kaikilla alueilla, lukuun ottamatta Eurooppaa, vastuullisen sijoittamisen markkinaosuus kasvoi. Huomattava osa markkinoiden ammattimaisesti hoidetusta varallisuudesta on sijoitettu vastuullisesti, osuudet vaihtelevat Japanin 18 prosentista Australian ja Uuden-Seelannin 63 prosenttiin. Vuosina 2016–2018 nopeimmin kasvavat alueet vastuullisen sijoittamisen osuudessa olivat Japani, Australia ja Uusi-Seelanti sekä Kanada. Suurimmat alueet kestävän sijoitusomaisuuden perusteella olivat Eurooppa, Yhdysvallat ja Japani.

BlackRockin Global Sustainable Investing-kyselytutkimuksen (2020) vastaajista suurin osa piti kestävää sijoittamista tärkeänä osana sijoitusprosessia ja tuloksia. Kyselytutkimukseen vastasi 425 sijoittajaa 27 maasta. Alueelliset erot nousivat tutkimuksessa esiin siinä, kuinka suuri osa piti vastuullisuutta tärkeänä näillä osa-alueilla. Amerikan (AMRS) alueella 40 % piti kestävää kehitystä tärkeänä, kun taas Euroopan, Afrikan ja Lähi-Idän (EMEA) alueella vastaava lukema oli 64 %. Vain 6 prosenttia EMEA-alueella sanoi, että kestävä kehitys ei ole tärkeä sijoitusprosessissa, AMRS-alueella luvun ollessa 40 %. Näiden välimaastoon jäi Aasia-Tyynenmeren alue (APAC), jossa tärkeänä aihetta piti 32 % ja ei tärkeänä 28 %. Loput vastaajista alueella olivat sitä mieltä, että aihe on jokseenkin tärkeä.

BlackRockin tutkimuksessa selvitettiin myös tärkeimpiä motiiveja kestävään sijoittamiseen. Tärkeimmäksi syyksi jokaisella tutkimuksen alueella määriteltiin se, että se on oikein. Muut vaihtoehdot vaihtelivat enemmän alueittain, mutta globaalisti tärkeysjärjestyksessä seuraaviksi nousivat parempi riskiin mitoitettu suorituskyky ja sijoitusriskin pienentäminen. Suurimpana haasteena vastuulliselle sijoittamiselle pidettiin huonoa ESG-tietojen saatavuutta ja niiden laatua ja niissä kehityskohtena nähtiin vastuullisuustietojen mittauksen ja metodologian standardien yhtenäistäminen. (BlackRock 2020.)

Suurin painotus ESG-tekijöissä kyselyyn vastanneiden kesken oli selkeästi ympäristö, ja tämä linja näkyi selkeästi kaikilla alueilla. Kysyttäessä tulevien 3–5 vuoden painotuksesta, ympäristö pysyi yhä kärkisijalla, mutta sosiaaliset kysymykset nostivat hieman asemaansa 58 prosenttiin. Tähän epäiltiin osittain vaikuttavan Covid-19 ja sen myötä lisääntynyt yhteiskunnallinen tietoisuus. (BlackRock 2020.)

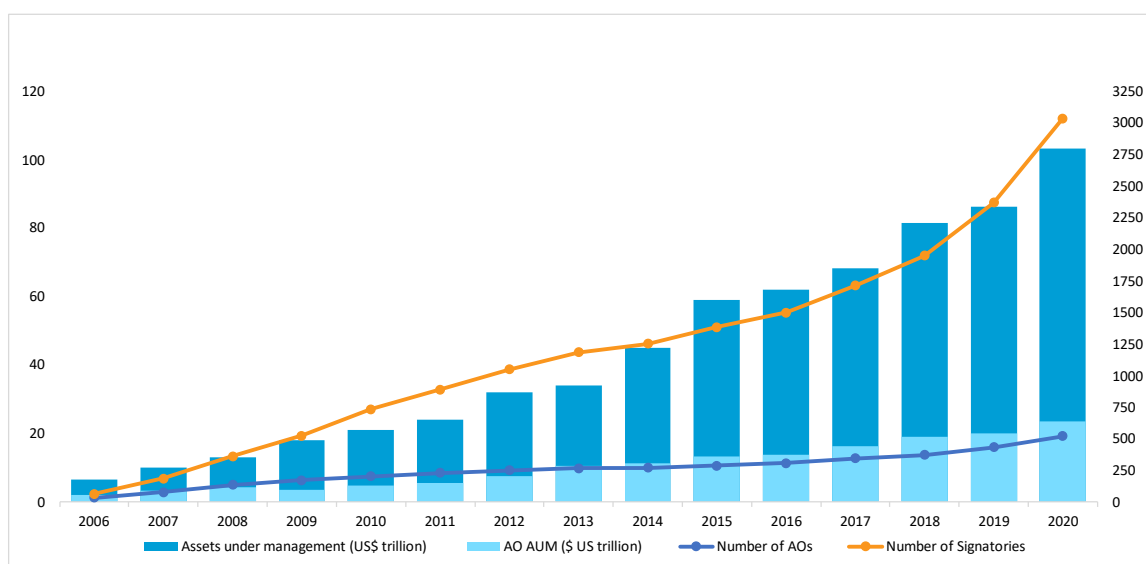
3.1 PRI-periaatteet

PRI-periaatteet (Principles for Responsible Investments.) tarkoittavat YK:n 2006 julkistamia vastuullisen sijoittamisen periaatteita, jotka käsittelevät ympäristö-, sosiaalisten- ja hyvän hallintotavan ottamista huomioon sijoittamisessa. PRI:n allekirjoittajat ovat lupautuneet sitoutumaan kuuden vastuullisen sijoittamisen lähtökohdan noudattamiseen. (Finsif 2020b.)

1. Liittämään ESG-asiat osaksi sijoitusprosesseja
2. Toimimaan aktiivisena omistajana ja sisällyttämään ESG-asiat omistajakäytäntöihinsä

3. Edistämään sijoituskohteidensa asianmukaista ESG-raportointia
4. Edistämään vastuullisen sijoittamisen periaatteiden käyttöönottoa sijoitustoimialalla
5. Edistämään vastuullista sijoittamista yhteistyössä muiden sijoittajien kanssa
6. Raportoimaan toimistaan ja vastuullisen sijoittamisen edistymisestä (PRI 2020).

Kuvassa 2 nähdään, miten PRI-periaatteiden allekirjoittajien määrä on kasvanut vuodesta 2006, kun periaatteet julkaistiin. Alussa allekirjoittajia oli 63, josta luku on noussut vuoteen 2020 mennessä jo 3038 allekirjoittaneeseen. Kaaviossa näkyy myös, kuinka vastuullisesti hallinnoitavien varojen määrä on kasvanut alun 6,5 biljoonasta US dollarista 103,4 biljoonaan US dollariin.

KUVA 2. PRI-periaatteiden allekirjoittajien määrän kasvu (PRI 2020)

PRI-periaatteet auttavat vastuullisen sijoittamisen läpinäkyvyyteen ja raportointiin. Periaatteet hyväksyneet yritykset raportoivat vuosittain vastuullisen sijoittamisen työskentelystä PRI:lle, joka julkaisee raportit verkkosivuillaan ja tekee arviointiraportin. (Hyrskke 2020, 284.) PRI-periaatteita noudattamalla halutaan pyrkiä taloudellisesti tehokkaaseen ja kestäväan maailmanlaajuiseen rahoitusjärjestelmään ja sen uskotaan jopa olevan välttämättömyys pitkällä aikavälillä. Tällainen järjestelmä hyödyttää niin ympäristöä ja yhteiskuntaa, kuin palkitsee vastuulliset ja pitkäaikaiset investoinnit. (PRI 2020.)

3.2 ESG

Lyhenne ESG pohjautuu sanoihin environment, social ja governance, mikä tarkoittaa ympäristön, sosiaalisen vastuun ja hyvän hallintotavan huomioon ottamisen sijoituspäätöksissä. Vastuullisuustekijöiden huomioimisella pyritään samalla siihen, että salkun tuotto- ja riskiprofiilit paranevat. ESG-tekijöiden huomioiminen on jatkuvassa kehityksessä uuden ympäristöasioista ja sosiaalisesta kehityksestä saatavan tiedon valossa. (Finsif 2020a.)

Ympäristövaikutuksista perinteisiä esimerkkejä ovat energiatehokkuus, ilmastonmuutos ja päästöt. Sosiaalinen vastuu otetaan huomioon esimerkiksi ihmisoikeuksissa, tuotevastuussa ja työelämän oikouksissa. Hyvä hallintotapa huomioi muun muassa korruption ja lahjonnan vastaisen toiminnan, johtoryhmän ja toimitusjohtajan toiminnan, sekä hallituksen riippumattomuuden. (Silvola & Landau 2019, luku 2.)

Taulukossa 1 on kuvattuna, kuinka jokainen kolmesta osa-alueesta toimii kantavana tekijänä vastuullisen sijoittamisen kokonaisuuteen. Kokonaisuudet pohjautuvat useille vastuullisuuden näkökulmille, jotka rakentavat pohjan vastuulliselle sijoittamiselle. Paljon samoja tekijöitä on hyödynnetty muun muassa MSCI:n vastuullisuusmittaristossa, jota käsitellään luvussa 5.

TAULUKKO 1. Kolmipilarimalli ESG-asioihin. (Hyrskke ym. 2020, 68)

VASTUULLINEN SIOITTAMINEN		
ESG-asioiden huomioiminen sijoituspäätöksissä		
Ympäristövastuu	Sosiaalinen vastuu	Hallintotapa
<ul style="list-style-type: none"> • Standardit, sertifikaatit • Ympäristöperiaatteet, tavoitteet • Ilmastonmuutos • Energiatehokkuus • Ympäristöteknologiat • Luonnon monimuotoisuus • Sijoitusten vaikutukset ympäristöön 	<ul style="list-style-type: none"> • Standardit, sertifikaatit • Sosiaalisen vastuun periaatteet, tavoitteet • Henkilöstöpolitiikka, työhyvinvointi • Ihmisoikeudet • Tuotevastuu • Lasten oikeudet • Yhteisöt, joihin sijoituksilla on vaikutusta 	<ul style="list-style-type: none"> • Hallintotapakoodit • Omistajaohjausperiaatteet • Hallituksen valinta, riippumattomuus, palkitseminen • Toimitusjohtaja ja johtoryhmä • Yhtiökokoukset • Vaikuttaminen • Veronmaksu • Korruption ja lahjonnan vastaiset toimet • Digitalisaatio
Vastuuta tuotosta ottaen ESG-asiat huomioon		

3.3 Vastuullinen sijoittaminen Suomessa

Suomessa ei ole olemassa lainsäädäntöä, joka koskee vastuullista sijoittamista, mutta esimerkiksi EU:n direktiiviä (2014/95/EU) ei-taloudellisen tiedon raportoinnista noudatetaan Suomessa. YK:n periaatteet kestävästä liiketoiminnasta ja OECD (Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö) auttavat vastuullisen sijoittamisen kehittämisessä ja Suomen valtio myös tukee näiden noudattamisessa (Eurosif 2016, 69). Suomen kirjanpitolaki vaatii myös suurien yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen raportoivan ympäristöön, sosiaalisiin tekijöihin, korruption torjuntaan ja ihmisoikeuksiin olennaisesti liittyvistä tekijöistä. Parhaillaan kehitteillä on myös lainsäädäntö EU-tasolla, joka tulee vaikuttamaan myös suomalaisten sijoitusorganisaatioiden raportointiin. (Finsif 2019, 15.)

Suomalainen vastuullisen sijoittamisen foorumi Finsif pyrkii edistämään vastuullista sijoittamista Suomessa tuomalla siitä tietoa helposti saataville ja antamalla sijoittajille verkostoitumispaikan (Finsif 2020d). Finsifin vastuullisen sijoittamisen markkinatutkimuksen (2017) mukaan vastuullisesti sijoitettua varoista Euroopassa 64 % on korkosijoituksia ja 30 % osakesijoituksia. Organisaatioiden motivaationa vastuulliselle sijoittamiselle tutkimuksessa pidettiin mahdollisuutta parempaan riskien- ja maineenhallintaan. Maineriskin kannalta tärkeää on vastata sidosryhmien odotuksiin. Viimeaikaisia esimerkkejä odotusten pettämiseen ovat muun muassa tietomurroista johtuvat henkilötietojen menetykset, sekä toimitusketjuissa esiintyneet ihmisoikeusrikkomukset. Toisena tärkeänä syynä vastuullisuuden huomioimiselle sijoituspäätöksissä oli johdon sisäinen painostus, joka peilaa vastuullisen sijoittamisen painoarvoa organisaation päätöksenteossa. Muita syitä vastuullisuuden huomioimiseen olivat muun muassa parempi tuotto ja kilpailuetu, sekä halu tehdä parempia päätöksiä maailman hyvinvoinnin eteen ja nähdä positiivista kehitystä. Nämä syyt nousivat kuitenkin harvemmin tärkeäksi kuin muut. (Finsif 2017.)

Vastuullisen sijoittamisen kehityksen suuntaa voidaan seurata vertaamalla vanhoja raportteja tuoreempiin. Finsifin markkinatutkimuksen (2019) mukaan yleisimmät lähestymistavat vastuulliseen sijoittamiseen olivat ESG-integrointi (93 %) ja poissulkeminen (80 %). Finsifin (2017) markkinatutkimuksessa vastaavat prosentit olivat ESG-integroinnilla 78 % ja poissulkemisella 80 %, eli ESG-integrointi on kasvattanut osuutensa 2019 vuoteen yleisimmäksi lähestymistavaksi. Suurin muutos 2017–2019 välillä nähdään suosimisen kasvamisena viidestä prosentista 36 prosenttiin. Yhtenä selityksenä muutokselle pidetään ilmastonmuutoksen huomioimisen kasvua. Tulevaisuuden suurimpina vastuullisuuden trendeinä pidettiin ilmastonmuutosta ja muita megatrendejä. Toiseksi suurimpia olivat vaikutavuussijoittaminen ja vaikutukset ja vaikuttavuus. (Finsif 2019, 18; 24.)

Vastuullisuus on kasvattanut suosiotaan suomalaisten sijoittajien keskuudessa tasaista tahtia, minkä voi huomata esimerkiksi Finsifin kasvavasta jäsenmäärästä. Se on kasvanut 18 perustajajäsenestä vuonna 2010 70:een jäseneseen kesään 2020 mennessä. Tämän lisäksi myös suuret eläkesijoittajat ja varainhoitajat näyttävät esimerkkiä vastuullisuudesta ja vievät sitä eteenpäin muille toimijoille. Pohjoismaiden vertailussa suomalaiset sijoittuvat markkinan kokoon nähden hyvin PRI:n allekirjoittajissa, joita on 38, kun taas jäseniä on Ruotsissa 97, Tanskassa 32, Norjassa 21 ja Islannissa 9. (Finsif 2020c.)

Sen lisäksi, että vastuulliseksi määriteltyjen rahastojen määrä on kasvanut, ovat rahalaitokset alkaneet integroimaan ESG-kriteereitä osaksi omaa sijoituspolitiikkaansa. Tämä tarkoittaa sitä, että vastuullisuus huomioidaan rahastoyhtiön hallinnoimissa rahastoissa, vaikka sitä ei rahaston nimessä erikseen mainittaisi. Sijoittaja.fi vertaili Suomen Pankin sijoitusrahastolistaa, josta löytyi yhteensä 46 itseään vastuullisena markkinoivaa rahastoa. (Sijoittaja.fi 2020.)

Myös rahalaitokset voivat omalta osaltaan vaikuttaa kuluttajien vastuullisiin valintoihin ja heillä on iso rooli kestävän kehityksen edistämisessä. Pankeilla on monenlaisia vaikutusmahdollisuuksia kohti kestävämpää taloutta. Esimerkkeinä näistä ovat yhteiskunnan näkökulmasta taloudellisen toiminnan lainoittaminen ja uusien asiakkaiden ja sidosryhmien ohjaaminen hallitsemaan sosiaalisia ja ympäristöllisiä haasteita ja mahdollisuuksia. UNEP FI on kehittänyt periaatteet vastuulliselle pankkitoiminnalle, jonka pyrkimyksenä on muuttaa pankkialaa yhteiskunnan tavoitteiden saavuttamiseksi. UNEP FI on liike, joka koostuu johtavista kansainvälisistä pankeista. Mukaan lähteneitä pankkeja on jo 220, joihin lukeutuu myös Suomessa toimivista pankeista esimerkiksi OP ja Nordea. (Banking julkaisuaika tuntematon.)

Esimerkkeinä vastuullisuuden suosio voidaan nähdä rahalaitoksissa Nordean markkinoille 2019 tuomista vastuullisista yhdistelmärahastoista, sillä niihin sijoitettujen varojen arvo on lyhyessä ajassa kasvanut yli miljardiin euroon. Myös OP:n vastuullisiin rahastoihin ja indeksirahastoihin sijoitettiin 2020 80 % enemmän, kuin edellisenä vuonna. (Lähdevuori 2021.)

4 VASTUULLISEN SIOITTAMISEN LÄHESTYMISTAVAT

Vastuullisen sijoittamisen toteuttamiseen on monia eri tyylejä. Sijoituspäätöksiä tehdessä on mahdollista yhdistellä useampia eri tapoja, sillä ne eivät usein sulje toisiaan pois. Vastuullisen sijoittamisen alkuaikoina lähestymistapoja ei oltu vielä ryhmitelty, vaan jokainen sijoittaja teki päätökset eri vastuullisuuden tekijät huomioiden. Nykyään vastuullisen sijoittamisen lähestymistapoja on voitu ryhmitellä niistä löytyvien samankaltaisuuksien avulla. Lähestymistapoja arvioitaessa, tulee kuitenkin huomioda niiden erilaisuus tuotto-riski-profiileiltaan. Esimerkiksi temaattisessa lähestymistavassa rahastot rajataan hyvin pieneen kohderyhmään, jolloin sen tuotto-riski-suhde voi poiketa paljonkin markkinan keskiarvosta verrattuna erimerkiksi indeksirahastoihin. (Hyrskke ym. 2020, 102.)

Sopivan lähestymistavan valinnassa tulee ottaa huomioon muun muassa sijoitusvarallisuuden määrä, sijoittamisen tavoitteet, sijoitusstrategia, periaatteet ja vastuulliseen sijoittamiseen käytettävissä olevat resurssit (Finsif 2020e). Amel-Zadehin ja Serafeimin (2018) tutkimuksen mukaan maailmanlaajuisesti yleisimmät menetelmät ovat aktiivinen omistajuus (37 %) ja ESG-integrointi (34 %). Tämän jälkeen tulevat poissulkeminen (30 %) ja temaattinen sijoittaminen (21 %). Seuraavaksi käydään läpi vastuullisen sijoittamisen yleisiä lähestymistapoja, joita ovat aktiivinen omistajuus, ESG-integrointi, poissulkeminen, temaattinen sijoittaminen, suosiminen ja vaikuttavuussijoittaminen. Lähestymistapoja on mahdollista jakaa erilaisiin ryhmiin, joten tässä luetellut tavat eivät ole tyhjentävä luettelo.

4.1 Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen

Aktiivisessa omistajuudessa ja vaikuttamisessa korostuu arvopaperin omistajan suhde yrityksen johtoon. Lähestymistavassa hyödynnetään muun muassa omistusoikeutta äänestämällä yhtiökokouksissa ja aktiivista osallistumista yhtiön asioista päättämiseen. Lähestymistavassa pyritään vaikuttamaan vastuullisemman yritystoiminnan edistämiseen ja sijoitustuottojen varmistamiseen. Pitkän aikavälin tavoitteena on myös olla mukana vaikuttamassa toimialan käytäntöihin, standardeihin ja ESG-raportointivaatimuksiin. (Finsif 2020e).

Vuoropuhelulla pyritään keräämään tietoa sijoitusyrityksen toimista vastuullisen sijoittamisen suhteen. Sijoittajien selkeiden tavoitteiden myötä syntyy vaikuttamisprosessi yrityksen toiminnan parantamiseksi. Vaikuttamisprosessit voidaan jakaa kahteen luokkaan: proaktiivisiin ja reaktiivisiin. Proaktiiviset vaikuttamisprosessit syntyvät usein megatrendeistä ja sijoittajien omista maailmankuvista. Näiden perusteella sijoittajat tulkitsevat jonkun asian tai ilmiön olevan riski organisaatiolle ja pyrkivät minimoimaan sen vaikutukset ennen riskin materialisoitumista. Tästä toimii esimerkkinä muun muassa ilmastonmuutos. Reaktiiviset vuoropuhelut saavat alkunsa tapahtumasta, joka herättää vastuullisten sijoittajien huomion. Pitkän ajan positiivinen arvonnekehitys on aktiivisen omistajuuden yleinen perusta, mutta syynä voi olla myös arvot ja sidosryhmät. (Hyrskke ym. 2020, 124–125).

4.2 ESG-integrointi

ESG-integroinnissa ESG-tietoja hyödynnetään sijoituspäätösten ja -analyysien teossa ja pyritään siihen, että ne vaikuttavat myös pitkällä aikavälillä tuotto- ja riskiprofiiliin. (Finsif 2016.) Vastuullisuus-kriteerit sisällytetään rinnakkain taloudellisten mittareiden kanssa sijoitusanalyysiin. Integrointia to-
teutetaan niin makrotasolla, teollisuusalan sisällä kuin yrityskohtaisesti. (Hyrskke ym. 2020, 140).

ESG-integroinnissa hyödynnetään monipuolista ja syvällistä vastuullisuusanalyysiä, jonka avulla se vie vastuullisen sijoittamisen kaikista pisimmälle ja tarjoaa sijoittajille edun sijoituskohteiden analysointiin. ESG-integroinnille ei ole standardisoitua tapaa, vaan sitä hyödynnetään monin eri tavoin yhdistettynä muihin sijoitusstrategioihin. Yleisiä tapoja ovat ESG-datan, -analyysien ja ulkopuolisten palveluntarjoajien luokitusten hyödyntäminen. (Silvola & Landau 2019, luku 2).

4.3 Poissulkeminen

Sijoituskohteiden välttämällä on eettisen sijoittamisen myötä pitkään taustaan pohjautuen erilaisia soveltamismuotoja, mutta sen painoarvo on laskenut muiden vastuullisen sijoittamisen lähestymistapojen yleistyttyä. Poissuljettavat sijoituskohteet ja tuotteet pohjautuvat usein henkilökohtaiseen arvomaailmaan, maailmankuvaan ja moraaliin. Poissulkemisella sijoittaja määrittelee toiminnot, joita ei halua tukea ja rahoittaa sijoituspäätöksillään ja etsii näihin kytköksissä olevat toimijat, kuten yritykset, valtiot ja raaka-aineet. Lopulta nämä arvopaperit suljetaan pois omasta salkusta. Rahastosijoittajan on hyvä selvittää rahaston poissulkemisen periaatteet ennen ostopäätöstä, sillä niissä löytyy suuriakin eroja eri omaisuudenhoitajien välillä. Rahastoissa poissuljennan linjavedot tarkastetaan noin 1–2 vuoden välein. (Hyrskke ym. 2020, 112–113.) Esimerkkejä poissuljettavista toimialoista ovat tupakkateollisuus, aseeteollisuus ja uusimpana trendinä myös kivihiili, sen negatiivisten ympäristövaikutusten takia (Silvola & Landau 2019, luku 2).

4.4 Temaattinen sijoittaminen

Temaattisessa sijoittamisessa huomio kiinnittyy yritysten tuottamiin tuotteisiin ja palveluihin ja sijoituskohteiden valinnassa suositaan tiettyjä toimialoja ja niiden tuottamia tuotteita. Yleisiä rahastojen teemoja ovat esimerkiksi ilmasto, uusiutuvat energianlähteet ja jäteteknologia. Temaattisissa rahastoissa painotus on usein pienissä ja keskisuurissa yrityksissä, sillä isommissa yrityksissä tuotevalikoima on usein laaja ja sitä on vaikea sijoittaa sen vuoksi tiettyyn kategoriaan. (Hyrskke ym. 2020, 122–123.)

4.5 Suosiminen

Poissulkemisen vastakohdassa, suosimisessa (positiivinen seulonta), valitaan aktiivisesti yrityksiä, joihin haluaa sijoittaa, ilman, että tarkasteltaisiin joukkoa poissuljettavista yrityksistä tai toimialoista (Hyrskke 2020, 119). Suosimisessa käytetään ”toimialansa parhaat” -lähestymistapaa, jossa sijoituskohteiksi valitaan yrityksiä, joita johdetaan vastuullisesti ja joiden tuotteet ja palvelut on tuotettu kestävästi. Tärkeänä asiana on, että yritysten ESG-arvosanat ovat vertailuissa muita paremmat. Valinnan lähtökohdaksi voi ottaa esimerkiksi omat arviot, valmiit indeksit tai ESG-tutkimustahojen tekemät analyysit. (Finsif 2020e.)

4.6 Vaikuttavuussijoittaminen

Vaikuttavuussijoittamisessa (impact investing) pyritään yhdistämään yhteiskunnallinen hyöty ja tuotto toisiinsa. Yleisiä vaikuttavuussijoittamisen muotoja ovat vihreät joukkolainat sekä sosiaaliset vaikuttavuushankkeet. Rahoituksen kohteena ovat sijoitukset, joilla on edistäviä vaikutuksia sosiaaliin yhteisöihin ja ympäristöön. Yleisiä teemoja lainojen ja hankkeiden kohteissa ovat muun muassa energiatehokkuus, kestävä kehitys ja tyypillisesti tavoitteena on päästöjen vähentäminen. Vaikuttavuussijoittaminen on vielä pientä rahallisesti mitattuna ja sen mittaamiseen ei ole vielä syntynyt standardisoitua tapaa ja sen menetelmät ovat vasta kehittymässä. (Silvola & Landau 2019, luku 2.)

5 VASTUULLISUUDEN MITTAAMINEN JA RAPORTOINTI

Vastuullisuusraportoinnissa tarkoituksena on kertoa yrityksen toteuttamat käytänteet, työolojen huomioiminen sekä tuotevastuu. Samalla selvitetään organisaation toiminnan vaikutukset ympäristöön sekä taloudelliset vaikutukset sidosryhmiin ja omistajiin. (Vastuullisuusraportti 2016.)

Finsifin vastuullisen sijoittamisen markkinaselvitykseen vastanneista ainoastaan 15 % eivät raportoineet vastuullisesta sijoittamisesta mitenkään. Raportointi auttaa asetettujen tavoitteiden ja vastuullisen sijoittamisen kehityksen mittaamisessa ja monet organisaatiot tekevät raportoinnin julkisesti, koska tieto kiinnostaa usein sidosryhmiä. Sijoitusorganisaatiot, jotka ovat allekirjoittaneet PRI-periaatteet, ovat myös velvoitettuja julkiseen raportointiin, kuin myös julkisen edun kannalta merkittävät yhteisöt ovat kirjanpitolain nojalla velvollisia raportoimaan ympäristöön, korruptioon ja ihmisoikeuksiin liittyvistä asioista. Tyypillisiä raportoinnin aiheita ovat muun muassa hiilijalanjälki ja vaikuttamisprosessi. (Finsif 2016.)

Vastuullisuuden mittaamisessa hyödynnetään usein myös eri palveluntarjoajien laatimia ESG-analyysejä. Vastuullisuusluokitusten ja -analyysien laatimiseen ei ole olemassa tiettyjä kansainvälisiä standardeja, vaan jokainen palveluntarjoaja hyödyntää omia metodologioitaan, joiden avulla yhtiöitä luokitellaan paremmuusjärjestykseen eri vastuullisuusnäkökulmat huomioiden. Ulkoisten palveluntarjoajien avulla on mahdollista saada myös tietoa yhtiöiden vastuullisuusriskeistä ja mahdollisuuksista sekä mahdollisista aiemmista ongelmista vastuullisuuden suhteen. Vastuullisuusluokitusten seuraamisessa on kuitenkin tärkeää ymmärtää niiden tulkinnanvaraisuus huomioiden maakohtaiset erot, toimialaluokitusten laajuus ja raportoinnin perustuminen yhtiöiden julkistamiin tietoihin. Kansainvälisten palveluntarjoajien vahvuuksina voi nähdä niiden luokitusten taustalla olevat systemaattiset mittarit, joiden mukaan saman toimialan yrityksiä mitataan. Luokituksia käyttäessä on hyvä huomioida myös niiden olevan keskiarvoja eri vastuullisuusnäkökulmista. Näin kokonaisarvosana tasapainottuu, vaikka yhdellä osa-alueella olisi riskejä, jos toinen osa-alue on hyvällä tasolla. (Silvola & Landau 2019, luku 2.) Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan vastuullisuusluokituksia tuottavia palveluntarjoajia ja heidän ESG-analyysieihinsä käytettäviä menetelmiä sekä käytettyjä vastuullisuusnäkemyskäytänteitä.

5.1 Sustainalytics ESG-riskiluokitus

Sustainalytics tarjoaa ESG-tutkimuksia ja -luottoluokituksia ja nykyään he tukevat satoja maailman tärkeimpiä sijoittajia, jotka sisällyttävät vastuullisuuden ja hallinnointitiedot sijoitusprosesseihinsa. ESG-riskiluokituksessa käytetään viittä riskiluokkaa, jotka osoittavat kuinka suuri ESG-riski yrityksellä on sen yritysarvoon nähden. Kuvassa 3 havainnollistetaan riskiluokituksen pisteytystä, jonka asteikonäkökulma on 0–100. Asteikko on jaettu viiteen eri luokkaan, jossa 0–10 tarkoittaa mitätöntä riskiä ja yli 40 vakavaa riskiä. (Sustainalytics 2021a.)

Mitätön	Matala	Keskiverto	Korkea	Vakava
---------	--------	------------	--------	--------

KUVA 3. Sustainalyticsin ESG-riskiluokituksen asteikko. (Sustainalytics 2021a)

Kuvassa 4 havainnollistetaan sustainalyticsin riskiluokituksen eri vaiheita ja riskien arviointia. Riskien arviointi aloitetaan kokonaisriskien määrittämisellä, josta riskit jaetaan hallittavaan ja hallitsemattomaan riskiin. Hallittavissa olevan riskin osalta yrityksen suorituskyky heijastuu sen käytänteisiin, ohjelmiin ja määrällisiin suoritusmittareihin. Hallinta-aukolla kuvastetaan hallittavaa riskiä ja yrityksen kyvyttömyyttä hallita sitä. Kaiken kaikkiaan yrityksen ESG-riskiluokitus lasketaan lisäämällä hallitsemattoman riskin määrä jokaiselle merkittäväälle ESG-ongelmalle. (Sustainalytics 2021a.)

KUVA 4. Sustainalyticsin ESG-riskiluokituksen arviointi (Sustainalytics 2021a)

5.2 Morningstar vastuullisuusluokitus

Morningstar Inc. on Chicagolainen yhtiö, joka aloitti toimintansa 1984. Yrityksen tarkoituksena on vertailla rahastoja ja samalla tarjota sijoittajille niistä yhdenmukaistettua tietoa. Luokituksissa tutkitaan rahastojen historiallista tuottoa ja sen arvonkehitystä. (Kauppila 2020, 166.)

Morningstarin vastuullisuusluokitus (MSR) on luotu antamaan sijoittajille työkalu, jonka avulla he voivat arvioida rahastojen vastuullisuutta ulkopuolisen palveluntarjoajan avulla. Pisteytyksen perusteella sijoittajat voivat arvioida rahastojen valintoja yrityksistä ja sitä vastaavatko niiden tekemät valinnat heille asetettuja vastuullisuuden periaatteita. MSR käyttää arviointiin yhtiöiden ESG-luokituksia Sustainalyticsilta, jonka avulla salkkuja voidaan verrata helposti keskenään vertaisiin. Luokitus kertoo, kuinka hyvin yritykset hoitavat vastuullisuuteen liittyviä riskejä ja hyödyntävät mahdollisuuksia. (Hale 2017, 23–24.)

Rahaston vastuullisuuden arviointi koostuu kahdesta vaiheesta. Salkulle määritetään ensin sen vastuullisuutta kuvastava arvosana. Arvosana perustuu sijoitussalkun normalisoituihin ESG-pisteisiin, vähennettynä riita-asioiden vaikutuksiin kohdeyrityksissä. Pisteytyksen skaala on 0–100 ja vastuullisuusarvosanan ollessa yli 50, on yritys suoriutunut keskimääräistä paremmin omassa vertailuryhmässään. Normalisointi tapahtuu lukuarvojen muuttamisella vertailukelpoisiksi niin, että keskiarvo on nolla ja keskihajonta yksi. Sustainalyticsin ESG-arvosanat muutetaan vertailukelpoisiksi hajautettujen salkkujen pisteytystä varten. Tämän jälkeen rahastot jaetaan viiteen ryhmään normaalijakauman mukaan vertaamalla niiden vastuullisuusarvosanaa toisiin rahastoluokan rahastoihin. Normaalijakaumassa jokaisen arvosanan saa vain tietty prosenttiosuus ryhmästä. (Hale 2017, 24–25.)

Kuvassa 5 esitetään Morningstarin vastuullisuusluokitus. Luokitus on jaettu viiteen ryhmään: matala, alle keskiarvo, keskiarvo, yli keskiarvon ja korkea. Kaikkiin luokkiin pääsee tietty prosenttimäärä rahastoja. Luokituksen avulla sijoittajat voivat arvioida, miten salkun yritykset ovat huolehtineet vastuullisuudesta muihin saman luokan yrityksiin suhteutettuna. (Sustainalytics 2021b.)

Morningstar Sustainability Rating

Distribution	Score	Descriptive Rank	Rating Icon
Highest 10%	5	High	
Next 22.5%	4	Above Average	
Next 35%	3	Average	
Next 22.5%	2	Below Average	
Lowest 10%	1	Low	

KUVA 5. Morningstarin vastuullisuusluokitus (sustainalytics 2021b)

5.3 MCSI-vastuullisuusmittaristo

MSCI:llä vastuullisuuden mittaamisen apuna käytetään metodologiaa, jonka avulla yhtiöt jaetaan toimialan johtajiin ja jäljessä tuleviin. MSCI pyrkii tunnistamaan toimialojen sisäiset mahdollisuudet ja riskit sekä vertaamaan yhtiöiden kykyä käsitellä niitä. Tarkoituksena ei siis ole jakaa yrityksiä niinkään huonoihin ja hyviin yrityksiin, vaan verrata yhtiöitä, jotka toimivat samalla toimialalla. Usein suurimmat ESG-riskit ovat samoja toimialan sisällä. (MSCI 2021.)

MSCI on luonut hierarkian, joka on suunniteltu mittaamaan yrityksen pitkäaikaista sietokykyä merkittävälle ympäristö-, sosiaalis- sekä hallinnollisille riskeille. Nämä luovat pohjan kymmenelle pääteemalle ja 35 avaintekijälle, joiden avulla arvioidaan yhtiöiden vastuullisuutta ja siihen liittyviä riskejä sekä niiden hallintaa. Pääteemoja ympäristöllisiin tekijöihin ovat esimerkiksi ilmastonmuutos, saastuminen sekä jätteet ja luonnonvarat, joiden avaintekijöitä ovat esimerkiksi uusiutuvien luonnonvarojen käyttö ja tuotteiden hiilijalanjäljen parantaminen. Sosiaalisia pääteemoja ovat muun muassa tuotestuvastuu, sidosryhmien tuki ja sosiaaliset mahdollisuudet, joiden avaintekijöitä ovat mahdollisuus terveydenhuoltoon, työturvallisuus ja tuotteiden turvallisuus ja laatu. Hallinnollisiin pääteemoihin liittyvät yhtiön käyttäytyminen ja hallintotapa, joihin liittyy yritysetiikka, verotuksen läpinäkyvyys ja korruptio. (MSCI 2020, 3–4.)

Kun avaintekijät ovat valittuna, valitaan painotukset, jotka määrittävät avaintekijän vaikutuksen kokonaisluokitukseen. ESG-luokituksessa yksittäinen avaintekijä muodostaa yleensä 5–30 % kokonaistuloksesta. Painotuksessa huomioidaan kaksi tekijää. Ensimmäinen on toimialan positiivinen tai negatiivinen myötävaikutus ympäristöön tai yhteiskuntaan, verrattuna muihin toimialoihin. Toisena tekijänä otetaan huomioon aika, jonka sisällä riskin tai mahdollisuuden oletetaan vaikuttavan yrityksiin toimialalla. Kuvasta 6 nähdään, miten avaintekijä, joka on määritelty suurivaikutteiseksi ja lyhytaikaiseksi saa mittaristossa korkeamman arvosanan kuin pienivaikutteinen, mutta pitkäaikainen. (MSCI 2020, 5.)

		Lyhytaikainen (<2 vuotta)	Pitkäaikainen (5< vuotta)
Vaikutustaso ympäristöön tai yhteiskuntaan	Toimialalla on merkittävä vaikutus	Korkein painoarvo	
	Toimialalla on vähäinen vaikutus		Pienin painoarvo

KUVA 6. Viitekehys avaintekijöiden painoarvon asettamiseen. (MSCI 2020, 5)

Taulukossa 2 havainnollistetaan MSCI:n luoman kirjainluokituksen pisteytystä sekä yritysten jakoa johtaviin ja jäljessä tuleviin. Korkein mahdollinen arvosana on AAA ja heikoin CCC. Luokituksen tarkoituksena ei ole kuvata yrityksen suorituskykyä tai luokitella yrityksiä hyviin ja huonoihin, vaan auttaa sijoittajia vertaamaan samalla toimialalla toimivia yrityksiä keskenään. (MSCI 2020, 12.)

TAULUKKO 2. Toimialan lopullinen mukautettu pisteytys. (MCSI 2020, 12)

Kirjainluokitus	Johtavat/Heikot	Toimialakohtainen mukautettu yrityspisteytys
AAA	Johtava	8,571*–10,0
AA	Johtava	7,143–8,571
A	Keskiarvo	5,714–7,143
BBB	Keskiarvo	4,286–5,714
BB	Keskiarvo	2,857–4,286
B	Jäljessä	1,429–2,857
CCC	Jäljessä	0,0–1,429

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä tutkimuksessa pyrittiin saamaan vastauksia siihen, onko opiskelijoilla kiinnostusta vastuulliseen rahastosijoittamiseen ja missä määrin verrattuna muihin sijoituskohteisiin. Tutkimuksessa selvitettiin myös vaikuttavatko eri taustamuuttajat vastuullisuuteen suhtautumiseen. Vastaukset tutkimukseen kerättiin Savonian eri alojen opiskelijoilta. Savonia-ammattikorkeakoulu on yksi Suomen suurimmista ammattikorkeakouluista ja siellä voi opiskella kuutta eri alaa. Kampuksia Savonialla on Kuopiossa, Iisalmessa ja Varkaudessa, joissa opiskelijoita on yhteensä yli 7000. (Savonia 2021.)

6.1 Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön kyselyn luominen aloitettiin määrittelemällä tutkimuskysymykset. Päättämiskysymyksiä valikoitui kaksi: pitävätkö opiskelijat vastuullisia rahastoja houkuttelevana sijoituskohteena verrattuna muihin sijoitustuotteisiin ja kuinka merkittävänä tekijänä vastuullisuutta pidetään sijoituspäätöksiä tehdessä. Näiden lisäksi tutkimuksessa selvitettiin myös, miten rahastojen vastuullisuutta arvioidaan, ja löytyykö vastuullisista rahastoista opiskelijoiden mielestä riittävästi ja tarpeeksi helpposti tietoa. Kyselyssä tutkittiin myös sitä, ollaanko vastuullisuuden puolesta valmiita tinkimään tuotto-odotuksesta. Tutkimuksen taustamuuttujina käytettiin vastaajan ikää, sukupuolta, koulutus-alaa sekä sijoituskokemusta vuosina.

6.2 Kyselylomakkeen luominen

Kyselytutkimus toteutettiin kvantitatiivisena, eli määrällisenä kyselytutkimuksena. Tutkimuksessa pyrittiin saamaan vastauksia kysymyksiin, jotka ovat helposti muutettavissa lukumääriin ja prosentteihin. Jotta kvantitatiivista tutkimusta voidaan pitää luotettavana, vaatii se suuren vastausmäärän. Tutkimuksen tuloksia tarkastellessa selvitetään eri tekijöiden välisiä riippuvuuksia vertaamalla tuloksia tutkittavan ilmiön muutoksiin. (Kananen 2014, 133.)

Tässä tutkimuksessa aineisto kerättiin strukturoidun kyselylomakkeen avulla. Tämä valikoitui tutkimusmenetelmäksi koska tutkittava joukko on laaja ja näin on helpoin saada keskenään vertailukelpoisia vastauksia. Toteutustapana käytettiin Webropol-kyselyä, jota levitettiin Savonian opiskelijoille sähköpostin välityksellä.

Kysely jaettiin kahteen osaan, taustamuuttujiin ja varsinaiseen kyselyosaan. Taustamuuttujien avulla pystytään huomaamaan, mikäli vastaukset poikkeavat selkeästi eri ryhmien kesken, esimerkiksi koulutusalan tai sijoituskokemuksen mukaan. Tuloksissa ei kuitenkaan tuotu yksittäisiä vastauksia julki, vaan tulokset analysoitiin ryhmittäin.

Kyselyssä käytettiin Likert-asteikko-kysymyksiä, joissa vastaajia pyydettiin arvioimaan kuinka vahvasti he ovat samaa tai eri mieltä kysymyksen väittämän kanssa. Likert-asteikkoja käytetään erityisesti silloin, kun halutaan selvittää vastaajien asenteita ja käyttäytymistä. Menetelmä on toimiva selvittämään hienovaraisia mielipide-eroja, joilla voi olla suurikin vaikutus vastaajien käyttäytymiseen. Asteikossa käytetään ääripäitä, joiden välissä on myös maltillisemmat vaihtoehdot. (Surveymonkey julkaisuaika tuntematon.)

6.3 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen voidaan katsoa olevan luotettava ja sen tuloksien uskottavia vain, jos se on toteutettu hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti. Tutkimusetiikan näkökulmasta lähtökohtia hyvälle tieteelliselle käytännölle ovat:

- Rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus tutkimustyössä
- Vastuullinen ja avoin tiedonhankinta ja viestintä
- Asianmukaiset viittaukset
- Tutkimuksen toteutus ja raportointi asetettujen vaatimusten mukaisesti
- Tarvittavat tutkimusluvut hankittu
- Vastuut, velvollisuudet ja aineiston säilytystä ja käyttöoikeutta koskevat kysymykset, sekä sidonnaisuudet ovat selkeät kaikille osapuolille
- Tutkimuksessa noudatetaan tietosuojakäytäntöjä. (TENK 2012, 6–7.)

Opinnäytetyössä käytetyt lähteet ovat ohjeistusten mukaisesti ilmoitettu lähdeviittausohjeita noudattaen ja työssä on noudatettu Savonian antamia eettisiä ohjeistuksia.

Tässä tutkimuksessa noudatettiin myös ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettisiä periaatteita. Sen mukaisiin eettisiin periaatteisiin kuuluu:

- Tutkittavan oikeus valita osallistuuko, vai jättääkö osallistumatta tutkimukseen
- Henkilötietojen asianmukainen käsittely
- Yksityisyyden suojan varmistaminen
- Avoimuus tutkimusaineistossa. (Arene Ry 2020, 9.)

Kyselytutkimuksen yhteydessä vastaajille lähetettiin myös tutustuttavaksi tietosuojailmoitus, josta selvisi, miten henkilötietoja käsitellään tutkimuksen osalta. Kyselytutkimukseen valittiin ainoastaan sellaiset henkilötiedot, jotka olivat tarpeellisia tutkimuksen toteuttamiseksi. Kyselyssä olleet henkilötiedot olivat ikä, koulutusala ja sukupuoli. Kyselyn saatteessa kerrottiin myös, että tulokset käsitellään anonyymisti ja luottamuksellisesti, eikä yksittäisiä vastauksia eroteta tuloksista.

7 KYSELYTUTKIMUS

Kyselylomake sisälsi yhteensä 12 kysymystä, joista viisi oli taustakysymyksiä ja loput käsittelivät vastuullista sijoittamista ja rahastoja. Näiden lisäksi kyselyssä oli avoin kenttä, johon sai antaa aiheeseen liittyen vapaasti palautetta. Kyselyn perusjoukko oli 4650 Savonia-ammattikorkeakoulun läsnä olevaa suomenkielistä amk-tutkinto-opiskelijaa, ja kyselyyn vastasi määräajassa 396. Perusjoukko oli laaja ja prosentuaalisesti vastaajia oli vain 8,5 %, mikä oli määrältään kuitenkin riittävä tutkimuksen toteuttamiseen. Kyselytutkimus toteutettiin 12.4.–19.4.2021, ja koska vastauksia saatiin riittävästi ensimmäisellä kierroksella, ei ollut tarvetta muistuttaa vastaamisesta tai jatkaa vastausaikaa. Kyselyn eri kysymysten vastaajamäärät poikkeavat hieman toisistaan, sillä kysymyksiä ei oltu määritelty lomakkeella pakollisiksi. Tuloksia analysoitaessa vertailtiin koko ryhmän yleisiä mielipiteitä, mutta vastauksia vertailtiin myös luokitellen eri taustamuuttujien kesken. Ristiintaulukointia tehdessä huomioitiin aloittain vain kolme vastaajamääriltään suurinta alaa sekä sukupuolittain miehet ja naiset, koska vastaajamäärät muissa ryhmissä olivat reilusti pienemmät, eivätkä olisi tuottaneet siksi vertailukelpoista tietoa. Ikäryhmittäin pudotettiin alle 20-vuotiaiden ryhmä pois pienen vastaajamäärän vuoksi.

7.1 Taustamuuttujat

Taustamuuttujina kyselyssä olivat vastaajan ikä, sukupuoli, koulutusala, sijoituskokemus, sekä aiemmat sijoituskohteet. Suurin osa vastaajista oli iältään 20–24-vuotiaita. Toiseksi suurin vastaajaryhmä oli yli 35-vuotiaat. Vastaajia eri ikäryhmistä oli muuten suhteellisen tasaisesti, mutta alle 20-vuotiaiden osuus jäi pieneksi, sillä usein korkeakouluopinnot aloitetaan aikaisintaan 19-vuotiaana.

TAULUKKO 3. Vastaajien ikä

	n	Prosentti
Alle 20	6	1,6 %
20–24	134	36,2 %
25–29	80	21,6 %
30–34	59	16,0 %
35 ja yli	91	24,6 %

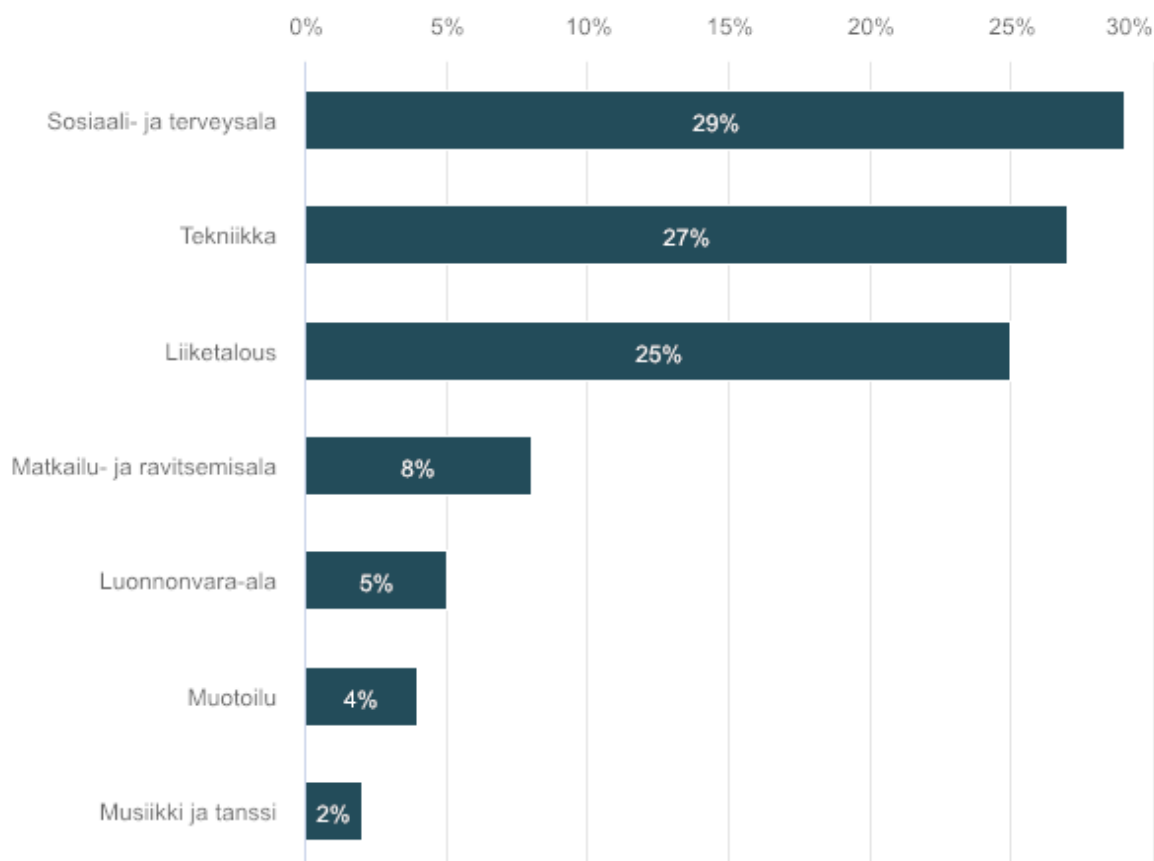
Sukupuolijakaumasta selkeästi suurin osa oli naisia, joita vastaajista oli 67 %. Tämä selittyy suurelta osin sosiaali- ja terveysalan naisvaltaisuudesta ja alan opiskelijoiden suuresta vastaajamäärästä. Naisvastaajista eniten (38 %) oli sosiaali- ja terveysalalta ja toiseksi eniten (26 %) liiketaloudesta. Miesvastaajista suurin osa oli taas tekniikan alalta (59 %) ja toiseksi eniten (23 %) liiketaloudesta.

TAULUKKO 4. Vastaajien sukupuoli

	n	Prosentti
Mies	126	31,9 %
Nainen	263	66,6 %
Muu	2	0,5 %
En halua sanoa	4	1,0 %

Sosiaali- ja terveysalan jälkeen suurimmiksi aloiksi vastausmääriltään nousi tekniikka ja liiketalous 27- ja 25 prosentin osuuksilla (kuva 7). Muilta aloilta vastauksia tuli selkeästi vähemmän, mikä korreloituu alojen vähäisempään opiskelijamäärään. Odotin liiketalouden opiskelijoiden vastausmäärien olevan korkeimmasta päästä, sijoittamisen liittyessä alan opintoihin eniten. Vastuullisuus on kuitenkin nouseva trendi monella alalla, mikä luultavasti vaikutti kyselyn kokonaisvastausmäärään positiivisesti.

Vastaajien määrä: 395

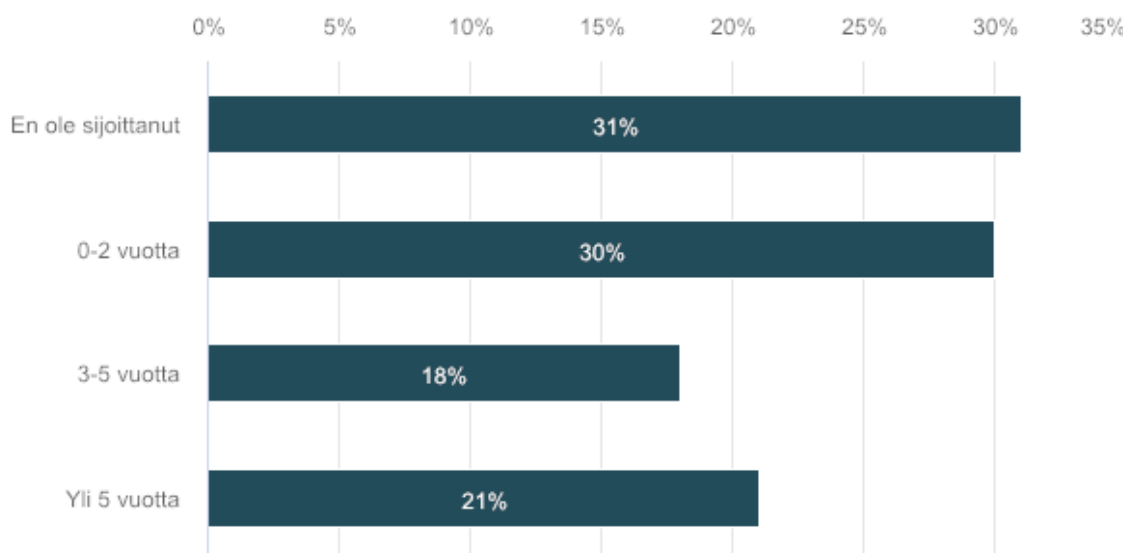
KUVA 7. Opiskelualue

Sijoituskokemuksen osalta suurimmaksi ryhmäksi 31 prosentilla nousivat sellaiset opiskelijat, joilta ei löydy aiempaa sijoituskokemusta (kuva 8). Kuitenkin 0–2 vuoden sijoituskokemuksen omaavia oli myös 30 % vastaajista. Koska kysely toteutettiin vain opiskelijoille, oli odotettavissa, että suurella osalla vastaajista ei ole kovin pitkää sijoitustaustaa. 79 prosentilla vastaajista sijoituskokemusta oli alle 5 vuotta. Sijoituskokemuksen pituuteen korreloi selkeästi vastaajien ikä, sillä ei sijoituskokemusta-ryhmästä 66 % oli alle 20-vuotiaita, kun yli viiden vuoden sijoituskokemuksen omaavista 78 prosenttia oli 30 vuotta tai yli.

Vaikka ikä selkeästi vaikutti sijoituskokemuksen pituuteen, oli alakohtaisesti vertailtaessa tekniikan alalla eniten vastaajia yli 5 vuoden sijoituskokemuksella. Sosiaali- ja terveysalalla ja liiketaloudessa oli prosentuaalisesti silti enemmän yli 35-vuotiaita. Kyselyyn vastanneista tekniikan alan opiskelijoista 28 %:lla oli sijoituskokemusta yli viisi vuotta. Vastaava osuus liiketalouden opiskelijoilla oli 25 prosenttia ja sosiaali- ja terveysalalla 21 %. Alakohtaiset erot olivat tältä osin hyvin pieniä.

Sukupuolen mukaan vertailtaessa oli sijoituskokemusta prosentuaalisesti miehillä enemmän. Miehillä yli 3 vuoden sijoituskokemusta oli 53 prosentilla ja naisilla 32 prosentilla. Naisten osuus oli myös selkeästi suurempi vastaajista, joilla ei ollut aiempaa sijoituskokemusta. 39 % naisista ei ollut sijoittanut aiemmin, kun miehistä näin vastasi vain 17 %. Tämä saattaa osittain vaikuttaa siihen, miksi tekniikan alalla pidemmän sijoituskokemuksen omaavia oli enemmän kuin sosiaali- ja terveysalalla, tekniikan ollessa selkeästi miesvaltaisempi.

Vastaajien määrä: 396

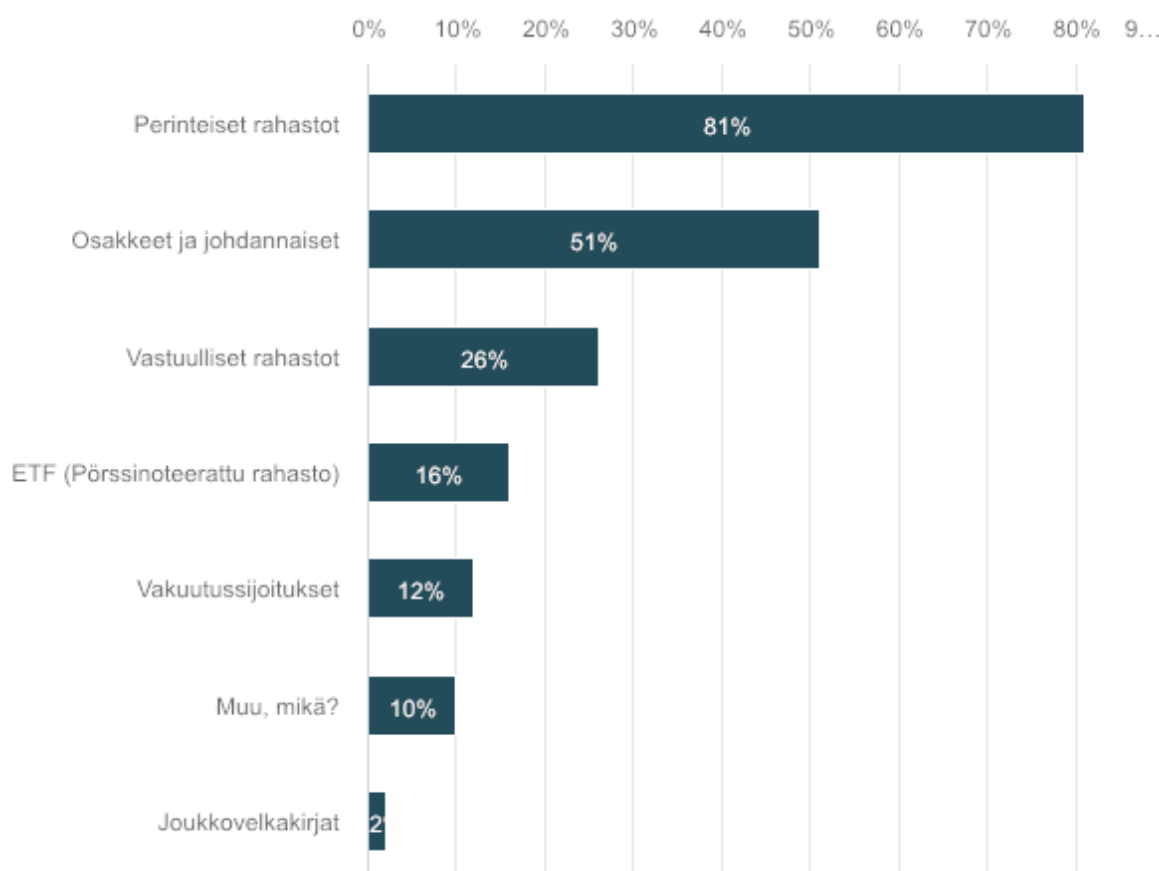
KUVA 8. Sijoituskokemus vuosina

Aiemmin sijoittaneilta selvitettiin seuraavaksi aiemmat sijoituskohteet (kuva 9). Yli 80 % vastaajista oli sijoittanut perinteisiin rahastoihin ja 51 % osakkeisiin ja johdannaisiin. Vastuullisiin rahastoihin oli sijoittanut vastaajista 26 %. Vastuulliset rahastot ovat kuitenkin lähivuosina lisääntyneet huomatta-

vasti, ja niistä saatavan tiedon määrä on myös kasvanut, mikä voi kasvattaa osuutta tulevien vuosien aikana. Muiden sijoituskohteiden avoimessa kentässä nousivat selkeästi eniten esille kryptovaluutat. Kryptovaluutat ovat olleet lähivuosina nouseva sijoitustrendi ja ne puhuttelevat selkeästi myös nuoria sijoittajia.

Aiemmissa sijoituksissa suurimmat erot miesten ja naisten välille syntyi perinteisten rahastojen, osakkeiden ja johdannaisten ja ETF:ien välillä. Miehistä 70 % oli sijoittanut aiemmin sekä perinteisiin rahastoihin ja osakkeisiin ja johdannaisiin, kun naisista 88 % oli sijoittanut rahastoihin, mutta vain 37 % osakkeisiin ja johdannaisiin. ETF:iin miehistä oli sijoittanut 32 % ja naisista ainoastaan 7 %.

Vastaajien määrä: 273, valittujen vastausten lukumäärä: 541

KUVA 9. Mihin seuraavista olet sijoittanut aiemmin?

7.2 Sijoituskohteet

Kyselyssä haluttiin selvittää opiskelijoiden mielipiteitä eri sijoituskohteista ja sijoituskohteiden ominaisuuksista. Tähän käytettiin hyödyksi Likert-asteikkollisia taulukoita. Asteikkojen keskiarvoja laskettaessa poistettiin keskiarvon laskennasta tulokset ”en osaa sanoa”, jotta ne eivät vääristäisi tuloksia. Keskiarvon laskennassa suurin tulos on siis 4. Neljän keskiarvo tarkoittaisi, että vastaajat ovat täysin samaa mieltä väittämän kanssa ja 1 täysin eri mieltä.

Ensimmäisenä selvitettiin eri sijoituskohteiden kiinnostavuutta kysymällä, kuinka kiinnostavina eri sijoituskohteita pidettiin (kuva 10). Kiinnostavimmaksi sijoituskohteeksi koettiin suorat osakesijoitukset, joita 34 % piti todella kiinnostavina ja 50 % jokseenkin kiinnostavina. Seuraavaksi kiinnostavimpina pidettiin vastuullisia ja perinteisiä rahastoja. Suurempi osuus vastaajista piti vastuullisia rahastoja todella kiinnostavina, kun perinteisiä rahastoja pidettiin enemmän vain jokseenkin kiinnostavina. Eniten hajontaa vastauksien välillä oli kryptovaluutoissa, mikä johtuu luultavasti vastaajien vaihtelevasta sijoituskokemuksesta ja kryptovaluuttojen lähiaikoina nousseesta suosioista. Johdannaisien kohdalla suurin osa vastaajista ei osannut sanoa, mitä mieltä sijoituskohteesta on. Tästä voidaan päätellä, että tietämys niistä on vähäisempää kuin muista sijoitustuotteista. Suuri osa vastaajista ei osannut myöskään ottaa kantaa ETF:ien kiinnostavuuteen, mutta toisin kuin johdannaisissa, yli 40 % piti niitä myös kiinnostavina sijoituskohteina. ETF:t selkeästi kiinnostavat useita, mutta samaan aikaan monilla ei ole niistä vielä tarpeeksi tietoa.

Vertailtaessa tuloksia miesten ja naisten välillä olivat naiset miehiä kiinnostuneempia rahastosijoittamisesta. Naisilla vastuulliset rahastot nousivat kiinnostavimmiksi keskiarvolla 3,2 kun miehillä luku oli 2,8. Naiset olivat myös kiinnostuneempia perinteisistä rahastoista, kun miehet olivat selkeästi kiinnostuneempia osakesijoittamisesta. Kryptovaluutoissa erot olivat suurimmat miesten ja naisten välillä, miehillä keskiarvon ollessa 2,7 ja naisilla vain 2. Miehistä yli 20 % piti näitä todella kiinnostavina ja naisista vain 6 %.

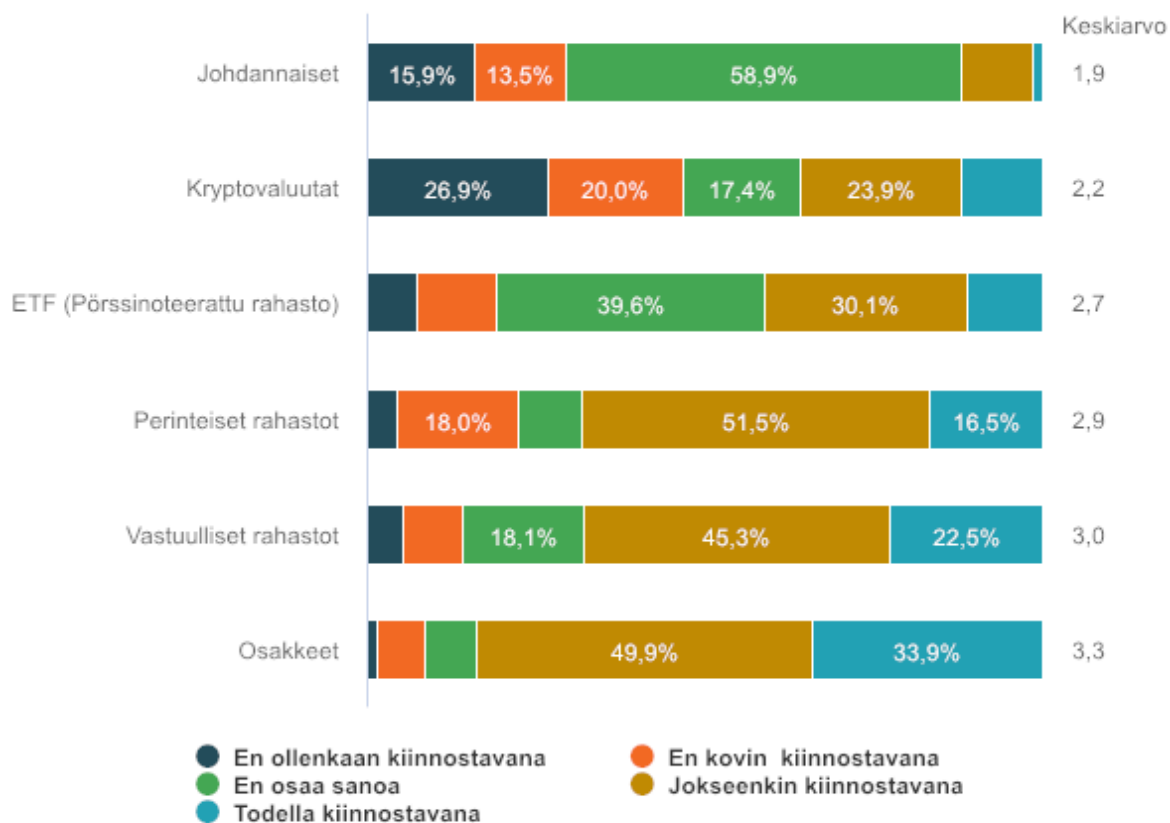
Koulutusalan mukaan sekä liiketalouden että tekniikan alan opiskelijat pitivät osakkeita kiinnostavimpana sijoituskohteena. Tekniikasta myös puolet vastasivat niiden olevan todella kiinnostava sijoituskohteeksi ja kukaan ei vastannut, että ei ole niistä ollenkaan kiinnostunut. 90 % tekniikan opiskelijoista pitivät niitä vähintään jokseenkin kiinnostavina. Myös liiketaloudessa noin 95 % piti osakkeita vähintään jokseenkin kiinnostavina, mutta harvempi piti niitä todella kiinnostavina verrattuna tekniikkaan. Sosiaali- ja terveysalalla kiinnostus osakkeisiin oli myös suuri ja noin 54 % piti niitä jokseenkin kiinnostavina ja 20 % todella kiinnostavina. Sosiaali- ja terveysalalla pidettiin kuitenkin yhtä kiinnostavina vastuullisia rahastoja, kun muilla aloilla erot olivat suuremmat. Alakohtaisesti kiinnostus vastuullisiin rahastoihin oli kuitenkin lähes sama.

Naisten kiinnostusta sijoittamiseen vertailtaessa alakohtaisesti, oli liiketaloutta opiskelevien naisten kiinnostus eri sijoituskohteisiin suurempaa kuin muilla aloilla. Ainoastaan kryptovaluutoissa kiinnostus oli suurempaa muilla aloilla ja johdannaisissa tekniikassa. Näissä erot olivat kuitenkin pienet. Vähäisintä kiinnostus oli sosiaali- ja terveysalan opiskelijoilla, mutta heilläkin keskiarvo oli 3 sekä osakkeissa että vastuullisissa rahastoissa. Myös nämä kiinnostivat eniten liiketaloutta ja tekniikkaa opiskelevia naisia ja heillä keskiarvot näihin molempiin olivat liiketaloudella 3,3 ja tekniikalla 3,2.

Miesten kiinnostusta alakohtaisesti vertailtaessa nousi kaikilla aloilla osakkeet kiinnostavimmaksi. Myös miehissä sosiaali- ja terveysalan vastaajilla kiinnostus oli useimpien vaihtoehtojen kohdalla alhaisempaa. Ainoastaan kiinnostus perinteisistä rahastoista oli sosiaali- ja terveysalalla korkeampaa kuin muilla aloilla, keskiarvolla 3. Kun käytetään taustamuuttujista sekä alaa että sukupuolta yhtä aikaa, tulee kuitenkin huomata, että vastaajamäärät ovat huomattavasti pienemmät yksittäisessä ryhmässä. Myös alojen mies- ja naisvaltaisuudet vaikuttavat siihen, että jokaisessa ryhmässä vastaajien määrät eivät ole tasaiset. Miehiä vertaillessa selkeästi eniten vastaajia oli tekniikassa ja naisia

vertaillessa sosiaali- ja terveysalalla. On hyvä myös huomata, että vastauksia kyselyyn tuli kokonaisuudessaankin vähemmän miehiltä. Tämän vuoksi miesten tuloksia alakohtaisesti ei voida analysoida yhtä tarkasti.

Vastaajien määrä: 396

KUVA 10. Kuinka kiinnostavana koet seuraavat sijoituskohteet?

Seuraavaksi selvitettiin samoilla vaihtoehdoilla kuin aiemmassa kysymyksessä, kuinka todennäköisesti vastaajat sijoittaisivat eri sijoituskohteisiin seuraavan vuoden aikana (kuva 11). Verrattuna edelliseen kysymykseen, nousivat perinteiset rahastot tässä suorien osakesijoitusten edelle. 38 % vastasi sijoittavansa perinteisiin rahastoihin hyvin todennäköisesti ja 20 % hieman todennäköisesti, näiden lukujen ollessa osakkeissa 31 % ja 23 %. Vaikka 84 % vastaajista piti osakkeita kiinnostavana sijoituskohteena, vain 54 % uskoi sijoittavansa niihin seuraavan vuoden sisällä. Tähän voi olla syynä se, että rahastoihin sijoittaminen vaatii usein pienempää pääomaa kuin osakesijoitukset. 42 % vastaajista piti ainakin jokseenkin todennäköisenä, että sijoittaisi vastuullisiin rahastoihin seuraavan vuoden aikana. Kiinnostus vastuullisiin rahastoihin oli 26 prosenttiyksikköä korkeampaa, mutta koska vuosi on sijoitusaikana varsin lyhyt, aktivoituu suuri osa vastaajista luultavasti sijoittamaan vielä myöhemmin. Epätodennäköisimpänä pidettiin sijoittamista kryptovaluuttoihin ja johdannaisiin, mikä voitiin päätellä osittain jo kysymyksestä sijoituskohteiden kiinnostavuudesta.

Jo aiemmin vastuullisiin rahastoihin sijoittaneet olivat odotetusti myös muita kiinnostuneempia niistä ja valmiimpia sijoittamaan niihin seuraavan vuoden aikana. Vastuullisiin rahastoihin aiemmin sijoittaneilla keskiarvo oli 3,7. Vastuullisiin rahastoihin sijoittaneista kukaan ei vastannut sijoittavansa vastuullisiin rahastoihin erittäin epätodennäköisesti seuraavan vuoden aikana ja vain alle 3 % vastasi ”ei kovin todennäköisesti”. Tämä osoittaa sen, että vastuullisuutta ajatellaan hyvin usein myös sijoituspäätöksissä kokonaisvaltaisesti, eikä vain yksittäisissä päätöksissä.

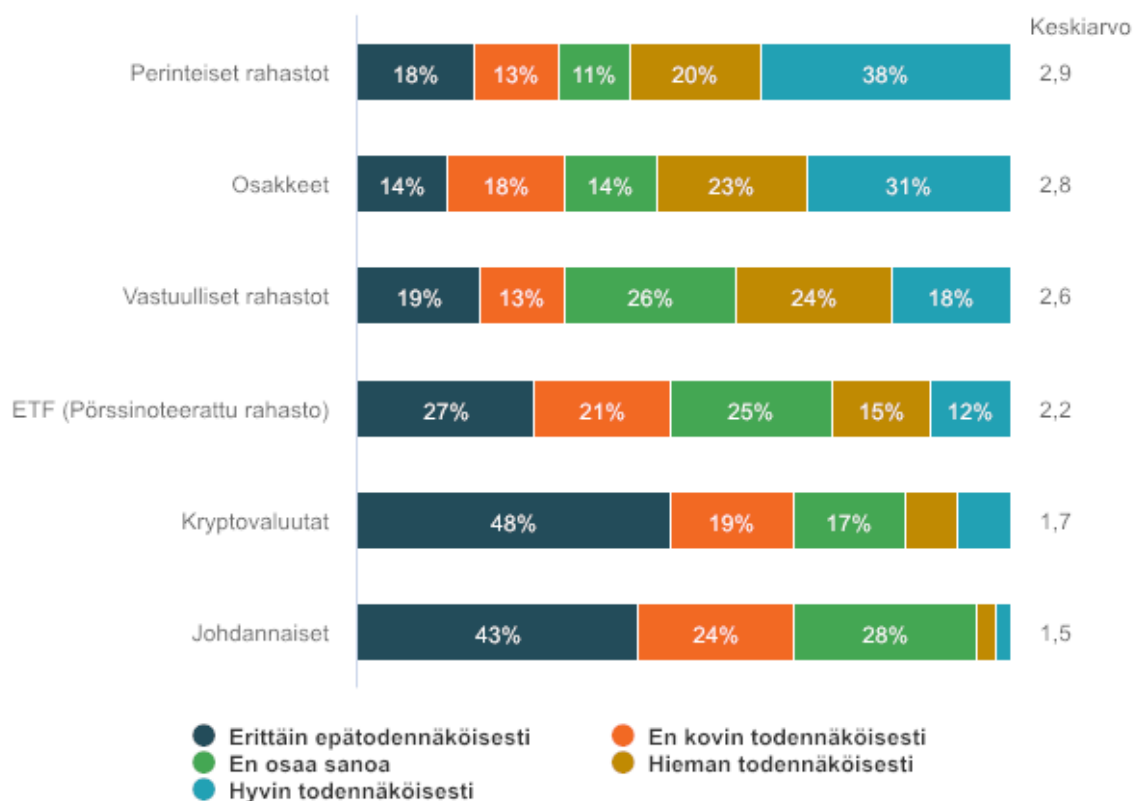
Sukupuolen mukaan vertaillen nousivat osakkeet jälleen miehillä naisia suosittumaksi sijoituskohdeksi. Miehillä keskiarvo oli 3,3 ja 53 % sanoi sijoittavansa niihin hyvin todennäköisesti. Naisilla keskiarvo oli 2,6 ja vain 21 % vastasi ”hyvin todennäköisesti”. Naisilla eniten esiin nousivat perinteiset rahastot keskiarvolla 3. Vastuulliset rahastot olivat naisten keskuudessa yhtä todennäköinen sijoituskohde kuin osakkeet. Miehistä vastuullisiin rahastoihin uskoi sijoittavansa vain 14 % hyvin todennäköisesti ja 23 % hieman todennäköisesti ja keskiarvoksi tulikin 2,4. Suurimmat erot osakkeiden lisäksi naisten ja miesten välillä tuli kryptovaluutoissa, joihin miehet olivat selkeästi enemmän kiinnostuneita sijoittamaan. Miehistä 28 % sanoi sijoittavansa joko hieman tai hyvin todennäköisesti niihin, kun naisista näin sanoi tekevänsä vain noin 10 %.

Alakohtaisesti naisia vertaillen, sijoittaa liiketaloutta opiskelevat todennäköisemmin seuraavan vuoden aikana kuin muiden alojen naiset. Todennäköisimmin liiketaloutta opiskelevat naiset sijoittavat perinteisiin rahastoihin ja sen jälkeen osakkeisiin ja vastuullisiin rahastoihin. Myös sosiaali- ja terveysalaa ja tekniikkaa opiskelevista naisista todennäköisimmin sijoitettaisiin perinteisiin rahastoihin, mutta keskiarvot näiltä vastaajilta oli alhaisemmat kuin liiketaloudesta.

Mielenkiintoista kysymyksessä oli se, että vaikka 31 % kyselyyn vastanneista ei ollut aiemmin sijoittanut, ovat prosentuaaliset osuudet seuraavan vuoden aikana sijoittamiseen suuret. Myös niistä, jotka eivät olleet aiemmin sijoittaneet, yli 20 % sanoivat sijoittavansa edes hieman todennäköisesti seuraavan vuoden aikana sekä perinteisiin ja vastuullisiin rahastoihin että osakkeisiin. Tästä voidaan huomata yleinen uskomus siitä, että sijoittaminen kiinnostaa laajasti, ja myös nuoret ovat yhä kiinnostuneempia sijoittamisesta.

Vastauksia arvioidessa tulee kuitenkin huomioida myös se, että tuloksia ei voida suoraan yleistää koskemaan koko perusjoukkoa. Esimerkiksi rahastoihin ja osakkeisiin seuraavan vuoden aikana mahdollisesti sijoittavia oli yli 50 % vastaajista, mutta tämän mukaan ei voida suoraan olettaa, että perusjoukosta 4650 opiskelijaa yli puolet sijoittaisivat seuraavan vuoden aikana. Tulokset osoittavat sen, että todennäköisesti kyselyyn vastasi paljon sellaisia opiskelijoita, joita aihe kiinnostaa, ja siksi osuudet ovat näin suuria.

Vastaajien määrä: 396

KUVA 11. Kuinka todennäköisesti sijoitat seuraaviin sijoituskohteisiin seuraavan vuoden aikana?

7.3 Sijoituspäätöksiin vaikuttavat tekijät

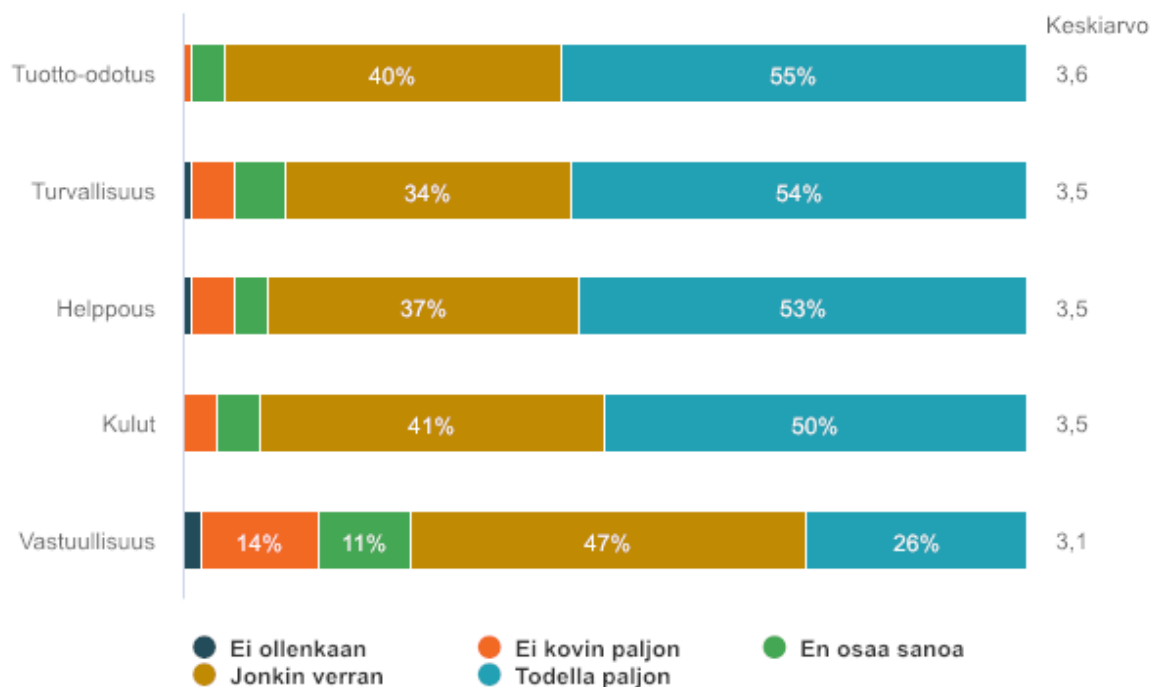
Seuraavaksi selvitettiin kuinka paljon eri tekijät vaikuttavat sijoituspäätöksiin (kuva 12). Tärkeimmäksi kriteeriksi valikoitui tuotto-odotus, jota 55 % piti todella tärkeänä ja 40 % jokseenkin tärkeänä. Keskiarvoksi tämä sai 3,6, kun sekä turvallisuus, helppous ja kulut saivat 3,5. Erot näiden välillä eivät olleet siis suuria. Vastuullisuutta pidettiin muihin verrattuna vähemmän tärkeänä, ja sen keskiarvoksi tulikin 3,1. Vaikka tämä on alhaisempi kuin muilla, piti 26 % sitä todella tärkeänä ja 47 % jokseenkin tärkeänä, mikä tarkoittaa sen vaikuttavan kuitenkin sijoituspäätöksiin useilla vastaajista. Vain 2,5 % vastaajista sanoi, että vastuullisuus ei vaikuta ollenkaan heidän sijoituspäätöksiinsä.

Miehillä tärkeimmiksi vaikuttaviksi tekijöiksi nousivat tuotto-odotus sekä kulut, kun naisten kaksi tärkeintä tekijää olivat helppous ja turvallisuus. Tämä vastaa yleistä oletusta siitä, että miehet ovat enemmän riskisijoittajia kuin naiset. Myös kysymyksessä todennäköisistä sijoituskohteista vuoden sisällä miehet valitsivat useammin osakkeet ja naiset rahastot, mikä viittaa miesten ottavan enemmän riskejä sijoittaessaan yleisesti korkeariskisempiin kohteisiin.

Alakohtaisesti tarkasteltuna nousi tuotto-odotus liiketaloudessa ja tekniikassa tärkeämmäksi kuin sosiaali- ja terveysalalla. Liiketalouden vastaajista 64 % piti sitä todella tärkeänä, tekniikasta 69 % ja sosiaali- ja terveysalalta 44 %. Liiketalouden vastaajilla myös kulujen merkitys nousi muita aloja

tärkeämmäksi. Lähes 66 % liikeloudesta sanoi, että kulut ovat todella tärkeä tekijä päätöksenteossa, kun tekniikasta näin vastasi 47 % ja sosiaali- ja terveysalalta 38 %.

Vastaajien määrä: 396

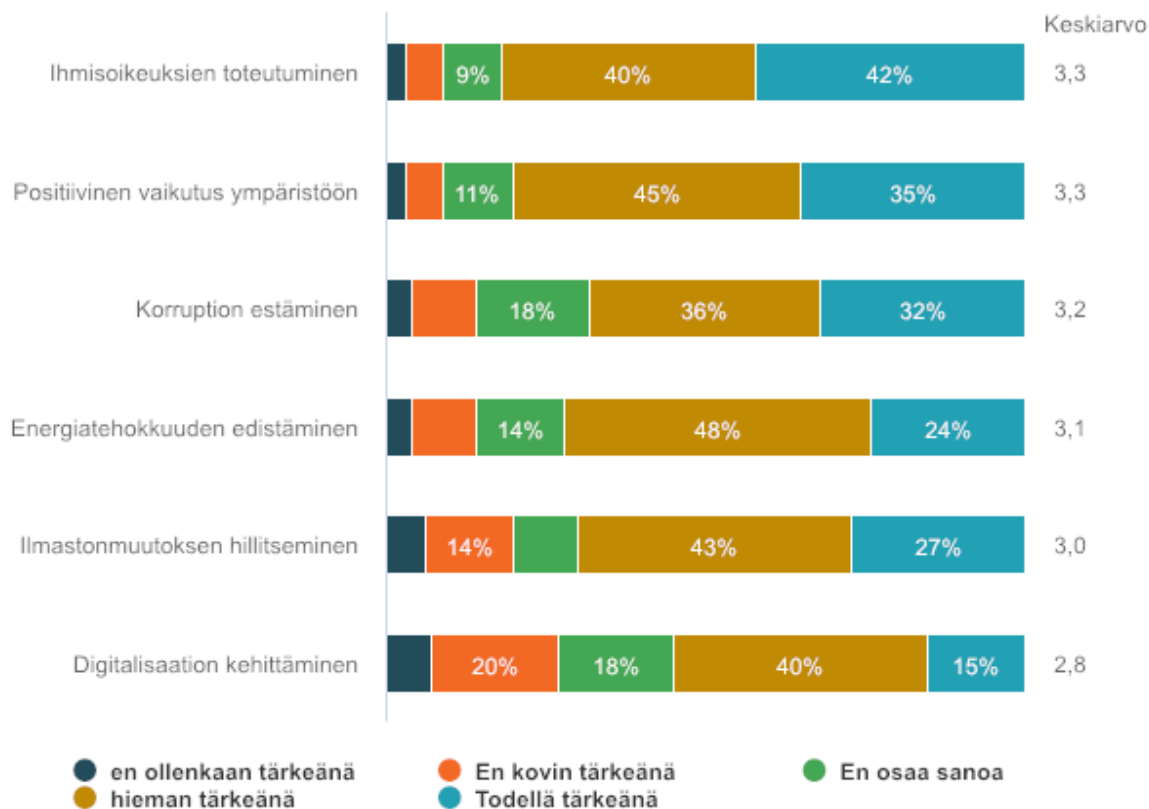
KUVA 12. Kuinka paljon seuraavat tekijät vaikuttavat sijoituspäätöksiisi?

Seuraavassa kysymyksessä perehdyttiin ajatuksiin eri vastuullisuuden näkökulmien tärkeydestä sijoituspäätöksissä. Kysymyksellä selvitettiin, miten tärkeänä opiskelijat pitivät eri asioiden huomioimista sijoituskohteissa (kuva 13). Jaettaessa eri tekijät ympäristö-, sosiaaliseen- ja hallinnolliseen vastuuseen, ei mikään osa-alue nouse selkeästi muita tärkeämmäksi. Tulokset eri vastausvaihtojen välillä olivat melko tasaiset, mutta tärkeimpinä pidettiin ihmisoikeuksien toteutumista ja positiivista vaikutusta ympäristöön. Molempien näiden keskiarvo oli 3,3, mutta suurempi osa piti ihmisoikeuksien toteutumista todella tärkeänä, kuin vaikutusta ympäristöön. Vähiten tärkeänä pidettiin digitalisaation kehittämistä, jonka keskiarvo oli ainoana alle 3.

Kun tuloksia tarkasteltiin sukupuolen mukaan, nousi eroja esille enemmän. Naiset pitivät digitalisaation kehittämistä lukuun ottamatta kaikkia muita arvoja selkeästi tärkeämpinä sijoituspäätöksissä kuin miehet. Miesten keskuudessa kaikissa muissa keskiarvo oli 3, paitsi korruption estämisessä ja ilmastonmuutoksen hillitsemisessä, joissa tulokset olivat vielä alhaisemmat. Naisilla tärkeimmäksi nousi ihmisoikeuksien toteutuminen 3,5 keskiarvolla ja vähiten tärkein oli digitalisaation kehittäminen keskiarvolla 2,7. Naiset pitivät yleisesti siis kyselyssä määriteltyjen tekijöiden huomioimista sijoittamisessa suuremmissa arvossa kuin miehet, mikä näkyi myös naisten suurempana kiinnostuksena vastuullisia rahastoja kohtaan.

Alakohtaisesti tarkasteltuna nousi sosiaali- ja terveysalalla ja liiketaloudessa ihmisoikeuksien toteutuminen tärkeimmäksi keskiarvoilla 3,4 ja 3,3. Tekniikassa tärkeimmäksi nousi positiivinen vaikutus ympäristöön keskiarvolla 3,2, mutta tässä keskiarvo oli sama myös muilla aloilla.

Vastaajien määrä: 396

KUVA 13. Miten tärkeänä pidät sitä, että mahdollisessa sijoituskohteessasi olisi huomioitu seuraavat asiat?

7.4 Vastuulliset rahastot

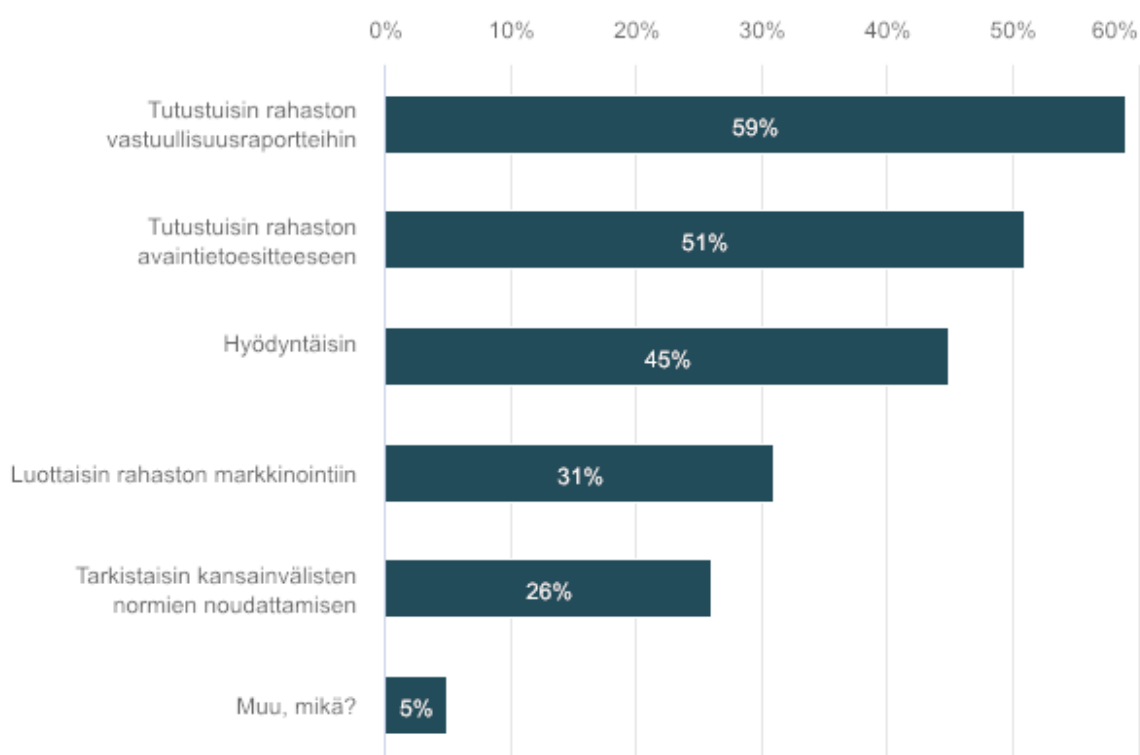
Seuraavassa kysymyksessä selvitettiin, millä keinoilla vastaajat pyrkisivät varmistamaan rahaston vastuullisuutta (kuva 14). Keskimäärin jokainen vastaaja valitsi noin kaksi vaihtoehtoa. Suurin osa vastaajista luottaisi rahaston vastuullisuusraportteihin ja tutustuisi rahaston avaintietoesitteeseen. 45 % vastaajista hyödyntäisi myös erilaisia olemassa olevia vastuullisuusluokituksia. Vähiten kannatusta sai kansainvälisten normien noudattamisen tarkastaminen. Muu kenttään yleisenä vastauksena sanottiin asiantuntijaosaamisen hyödyntäminen ja muiden suositusten ja mielipiteiden kuunteleminen. Näihin esimerkkejä olivat pankkivirkailijat, tuttavat ja sosiaalisen median sijoitusryhmät.

Alakohtaisesti liiketalouden opiskelijat hyödyntäisivät selkeästi muita enemmän rahaston vastuullisuusraportteja. 69 % liiketalouden opiskelijoista hyödyntäisi rahaston vastuullisuusraportteja, kun sosiaali- ja terveysalalta näin tekisi 60 % vastaajista ja tekniikasta 53 %. Eniten hajontaa tuli vastuullisuusluokitusten hyödyntämisessä liiketalouden ja sosiaali- ja terveysalan välillä. Liiketaloudesta

53 % hyödyntäisi näitä ja sosiaali- ja terveysalalta 35 %. Tämä voi johtua siitä, että liiketalouden opiskelijoille termit ovat enemmän tuttuja ja tietoutta asiasta on enemmän.

Vertailtaessa vastauksia vastaajien sijoituskokemuksen mukaan olivat vastaajaryhmät hyvin samaa mieltä siitä, mitä he hyödyntäisivät vastuullisuuden selvittämisessä. Suurimmat poikkeamat muista vastauksista oli niillä, joilta ei aiempaa sijoituskokemusta löytynyt. Tässä ryhmällä selkeästi suurempi osa vastaajista hyödyntäisi kansainvälisten normien noudattamisen tarkastamista ja muita ryhmiä selkeästi pienempi osa hyödyntäisi avaintietoesitettä. Tämä voi johtua siitä, että sijoittaminen ja siihen liittyvät tavat eivät ole vielä tuttuja ja esimerkiksi avaintietoesite ei välttämättä ole tuttu käsitteenä.

Vastaajien määrä: 391, valittujen vastausten lukumäärä: 853

KUVA 14. Sijoittajalle on tänä päivänä tarjolla useita vastuullisiksi luokiteltuja rahastoja. Mikäli sijoitaisit vastuulliseen rahastoon, kuinka pyrkisit varmistamaan rahaston vastuullisuuden?

Viimeisessä asteikollisessa kysymyksessä selvitettiin yleisesti rahastojen tarjontaan ja tietoihin liittyviä mielipiteitä (kuva 15). Jokaisessa väittämässä suuri osa vastauksista oli "en osaa sanoa", mikä viittaa siihen, ettei asiaan välttämättä olla tutustuttu paljoa tai vastaajat eivät ole löytäneet asiasta tietoa. Tuloksessa on hyvä ottaa myös huomioon, että vain 26 % kyselyyn vastanneista sanoi aiemmin sijoittaneensa vastuullisiin rahastoihin, joten voi olla hankala arvioida tarjonnan laajuutta tai rahastoista löytyvää tietoa, jos niihin ei ole ennestään tutustunut. Varsinkin niillä, joilla ei ollut aiempaa sijoituskokemusta ollenkaan, oli hankaluuksia arvioida väittämiä. Väittämiä analysoitiin myös ristiintaulukoimalla sen mukaan, oliko aiemmin sijoittanut vastuullisesti.

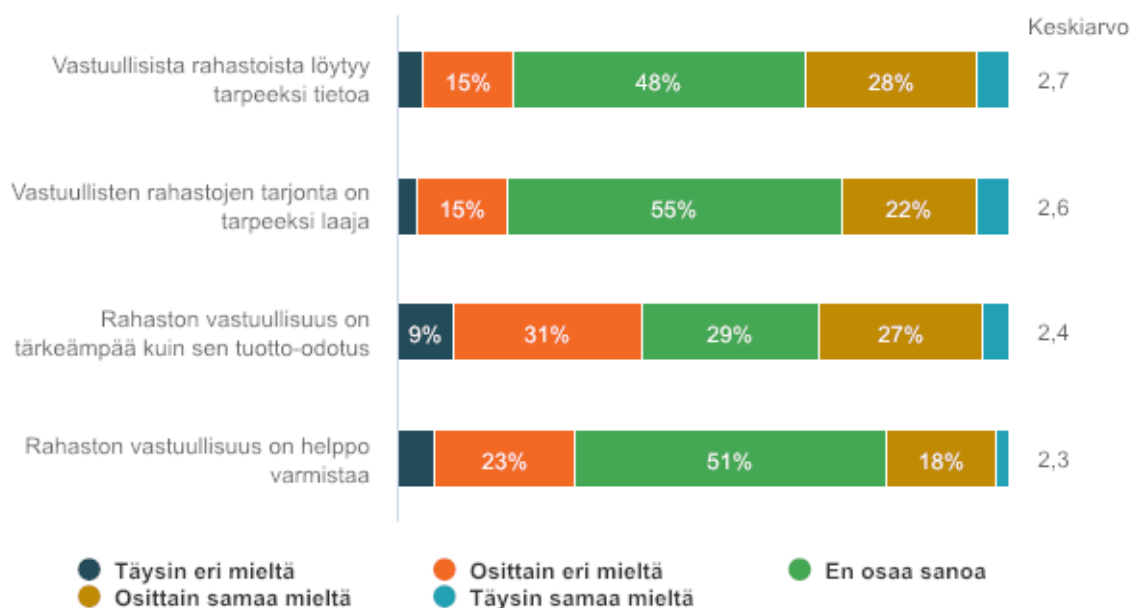
Ensimmäisenä väittämänä oli ”Vastuullisista rahastoista löytyy tarpeeksi tietoa”, mihin 28 % vastasi osittain samaa mieltä ja 15 % osittain eri mieltä. Ääripäiden vastaukset olivat todella vähäisiä, mikä on usein yleistä tämäntyyppisissä kysymysmuodoissa. Vastuullisiin rahastoihin jo aiemmin sijoittaneilla keskiarvot olivat huomattavasti korkeammat ja vastauksia tuli vähemmän vaihtoehtoon ”en osaa sanoa”. Vastuullisiin rahastoihin sijoittaneista yli 54 % oli ainakin osittain sitä mieltä, että tietoa on tarjolla tarpeeksi.

Toisena väittämänä oli ”Vastuullisten rahastojen tarjonta on tarpeeksi laaja”, jonka kanssa osittain samaa mieltä oli 22 % ja osittain eri mieltä 15 %. Aiemmin vastuullisiin rahastoihin sijoittaneista 46 % oli ainakin osittain sitä mieltä, että vastuullisten rahastojen tarjonta on tarpeeksi laaja. Tämä luku on selkeästi suurempi kuin niillä, jolla ei sijoituskokemusta ollut. Opiskelijat, jotka eivät olleet aiemmin sijoittaneet vastasivat 75 prosenttisesti, että eivät osaa sanoa.

Kolmantena kysyttiin, onko rahaston vastuullisuus tärkeämpää, kuin sen tuotto-odotus, johon 27 % vastasi osittain samaa mieltä ja 31 % osittain eri mieltä. Kuvassa 12 todettiin, että sijoituspäätöksiin vaikuttavina tekijöinä, tuotto-osuutta piti tärkeänä 95 % ja vastuullisuutta 73 %, mikä näkyi selkeästi myös tässä kysymyksessä. Kysymyksessä nähtiin, että vastuullisiin rahastoihin sijoittaneilla vastuullisuus oli suuremmalle prosentille tuottoa tärkeämpää kuin muilla sijoittaneilla. Vastaajilla, jotka eivät aiemmin olleet sijoittaneet, keskiarvo oli sama kuin vastuullisesti sijoittaneilla, 2,6. Kaikkien vastaajien keskiarvo oli 2,4, joten ne, jotka ovat sijoittaneet, mutta ei vastuullisiin rahastoihin, pitivät tuotto-odotusta vastuullisiin rahastoihin sijoittaneita tärkeämpänä.

Viimeisessä väittämässä selvitettiin vastaajien näkemys siihen, onko rahaston vastuullisuus helppo varmistaa. 23 % vastaajista oli väittämän kanssa osittain eri mieltä ja 18 % osittain samaa mieltä. Tässä keskiarvo ei poikennut vastuullisiin rahastoihin sijoittaneiden ja muihin kohteisiin sijoittaneiden välillä. Sijoittamattomista kukaan ei ollut väittämän kanssa täysin samaa mieltä ja 67 % ei osannut sanoa, mikä on ymmärrettävää, sillä vastuullisuuden arviointi oli selkeästi vaikeaa myös pitkän sijoituskokemuksen omaaville. Yli 5 vuoden sijoituskokemuksen omaavista ei kukaan ollut myöskään väittämän kanssa samaa mieltä, ja 21 % osittain samaa mieltä. Myöskään puolet heistä ei osannut ottaa kysymykseen kantaa.

Vastaajien määrä: 395

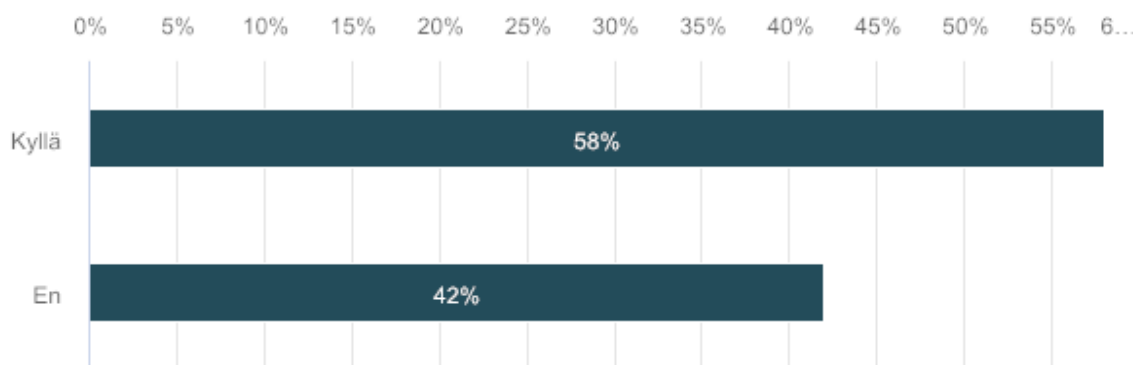
KUVA 15. Valitse sopivin vaihtoehto seuraaviin väittämiin:

Kyselyn lopussa kysyttiin vielä, olisivatko vastaajat valmiita tinkimään tuotto-odotuksesta varmistaakseen sijoituskohteen vastuullisuuden (kuva 16). Vastuullisen sijoittamisen määritelmässä tarkoituksena on yleisesti parantaa vastuullisuudella pitkän aikavälin tuotto-odotusta. Varmistaakseen vastuullisuuden vastaajista 58 % olisi kuitenkin valmiita tinkimään tuotto-odotuksesta ainakin jossain määrin. Aiemmissa kysymyksissä tuotto-osuuden on nähty nousevan tärkeäksi tekijäksi valintoja tehdessä, mutta tässä kysymyksessä nähdään se, ettei se ole selkeästi ainoa sijoituskohteen valinnan kriteeri.

Myös aiemmissa kysymyksissä toistunut teema siitä, että miehiä kiinnostaa enemmän tuotto-odotus ja naisia vastuullisuus näkyy tässä kysymyksessä. Naisista 63 % oli valmiita tinkimään tuotosta, jos voi sillä varmistaa vastuullisuuden, kun miehistä 46 % oli valmiita tähän. Myös vastuullisiin rahastoihin sijoittaneet (61 %) ja sijoittamattomat (67 %) olivat suuremmalla osuudella valmiita tinkimään tuotosta kuin kaikki vastaajat yhteensä.

Sosiaali- ja terveysalan vastaajista useammat olisivat valmiita tinkimään tuotosta kuin muilta aloilta. 62 % vastaajista olisi valmis tinkimään tuotosta vastuullisuuden varmistamiseksi, kun liiketalouden opiskelijoista valmiita tinkimään tuotosta oli 52 % ja tekniikasta 49 %. Näilläkin aloilla kuitenkin noin puolet olisivat vastuullisuuden vuoksi valmiita pienentämään tuottoa ainakin jossain määrin, joten vastuullisuus ei selkeästi ole täysin mitätön kriteeri sijoittamisessa.

Vastaajien määrä: 390

KUVA 16. Olisitko valmis tinkimään sijoituksen tuotto-odotuksesta, varmistaaksesi sen vastuullisuuden?

7.5 Avoimet palautteet

Kyselyn viimeisenä kohtana oli avoin kenttä vapaalle pohdinnalle aiheeseen liittyen. Tähän vastauksia tuli myös hyvin, 68 kappaletta. Näissä vastauksissa nousi myös paljon samoja teemoja ja ajatuksia vastuulliseen sijoittamiseen liittyen kuin kyselyssä muuten selvitettiin. Avoimet palautteet ryhmiteltiin ensin, ja tähän on nostettu niistä toistuvia näkökulmia.

Yleinen suhtautuminen vastuulliseen sijoittamiseen avoimissa palautteissa oli positiivinen. Useissa kommentteissa toistui ajatus siitä, että sijoituspäätöksissä pyritään ottamaan vastuullisuus jollain tavalla huomioon ja teemoina kestävä kehitys ja vihreät arvot nousivat esille. Useat vastaajat harjoittivat vastuullisen sijoittamisen toteuttamista suorilla osakesijoituksilla. Vastauksista kävikin ilmi, että usealle rahastojen vastuullisuuden arvioiminen tuntuu vaikealta.

Vastuullisen sijoittamisen lähestymistavoista nousi esille erityisesti poissulkeminen eli tiettyjen vastuuttomien yhtiöiden ja alojen jättäminen ulos sijoitusvalinnoista. Tutkimuksessa nousi esiin, että useat olisivat valmiita tinkimään tuotosta vastuullisuuden varmistamiseksi, mutta avoimissa palautteissa nähtiin, että useat kuitenkin uskovat vastuullisen sijoittamisen parantavan tuotto-odotusta pitkässä juoksussa.

Muutamit kommentoijat olivat sitä mieltä, että vastuullisuus käsitteenä ja vastuulliset rahastot eivät ole vielä kehittyneet tarpeeksi. Rahastojen vastuullisuuden näkymisestä toivottiin läpinäkyvämpää myös perinteisten rahastojen osalta, ja kuten tutkimuksessa aiemmin nousi esille, koettiin vastuullisuuden varmistaminen melko hankalaksi. Vastuullisuus on edelleen käsitteenä uusi, ja sen määrittäminen tarkentuu ja muovaantuu edelleen.

Eniten vastauksissa toistui se, että vastuullisesta sijoittamisesta on liian vähän tietoa ja siitä puhutaan nuorille liian vähän. Kommentoijat toivoivat, että vastuullista sijoittamista käytäisiin läpi jo nuorena ja sijoittamisesta olisi mahdollista oppia pienellä kynnyksellä, ilman vaikeita termejä. Usealle sijoittaminen oli jo itsessään vierasta, ja mikäli vastuullisuutta tuotaisiin ilmi yhdessä sijoittamisen kanssa, olisi vastuullisten valintojen tekeminen entistä helpompaa. Toisaalta vastauksissa sanottiin

myös tietoa olevan liikaa, ja tiedon paljoudesta on haastavaa löytää luotettavat lähteet, minkä vuoksi perehtyminen on työlästä.

Palautteissa tuli esiin myös toisenlainen ajatusmaailma, jossa sijoitusvalinnat tehdään täysin tuotto-odotus edellä. Vastuullisuusvalinnat jätettiin enemmän elämän muille osa-alueille ja esimerkiksi sijoitettiin hyväntekeväisyyteen. Kuitenkin, jos ajateltiin, että vastuullisella sijoittamisella päästäisiin samaan tuottoon tai vähän pienempään tuottoon, oltaisiin mahdollisesti valmiita sijoittamaan vastuullisesti. Vastuullisuutta ei kuitenkaan tarkasteltu sijoituspäätöksiä tehdessä, vaan se olisi enemmänkin positiivinen lisä.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää vastuullisten rahastojen houkuttavuus sijoituskohteena ja vastuullisuuden tärkeys osana opiskelijoiden sijoituspäätöksiä. Tutkimus toteutettiin, jotta saataisiin käsitys siitä, miten opiskelijat suhtautuvat vastuullisuuteen sijoittamisessa ja koetaanko vastuullisuus siinä tärkeänä. Teoriaosuus on tärkeä osa tutkimusta, jotta vastuullisuuden käsite sijoittamisessa aukeaa myös lukijalle ja sen taustat ymmärretään. Kuten teoriasta käy ilmi, on vastuullisuus terminä vielä uusi ja kehittyvä, jonka vuoksi koen aiheen tutkimisen tärkeänä monelta eri näkökulmalta. Varsinkin nuorten mielipiteet ja näkemykset aiheesta ovat tärkeitä. Vastuullisuutta sijoittamisessa markkinoidaan yhä enemmän ja selvittämällä nuorten kiinnostusta aiheeseen, voidaan suunnitella myös, kenelle vastuullisia rahastoja kannattaa tarjota ja markkinoida. Aloittelevan sijoittajan olisi hyvä olla tietoinen sijoittamisen vastuullisuusnäkökulmasta alusta lähtien.

Vastausten perusteella voidaan todeta, että useat opiskelijat pitävät vastuullisia rahastoja houkuttelevana sijoituskohteena ja uskovat sijoittavansa niihin lähitulevaisuudessa. Vastuullisten ja perinteisten rahastoiden houkuttelevuus oli keskenään lähes yhtä korkea ja ainoa houkuttelevampi sijoituskohte tutkimuksessa mukana olleista oli osakkeet. Vastuullisten rahastojen houkuttelevuuteen vaikutti vastaajien sukupuoli, ja naiset pitivätkin niitä miehiä houkuttelevampina ja olivat valmiimpia sijoittamaan rahastoihin. Vaikka vastuulliset rahastot olivat houkuttelevuudeltaan perinteisten rahastojen kanssa lähes samalla viivalla, uskoivat opiskelijat silti sijoittavansa todennäköisemmin perinteisiin rahastoihin. Tähän syynä on luultavasti kyselyssäkin esiin noussut tiedon puute vastuullisista rahastoista.

Tiedon puutteen lisäksi opiskelijat kokivat vastuullisuuden arvioimisen, ja tarjonnan laajuuden määrittämisen vaikeaksi, vaikka osalla vastaajista oli jo pitkästi sijoituskokemusta ja osa oli myös sijoittanut aiemmin vastuullisiin rahastoihin. Vastuullisiin rahastoihin sijoittaneista melkein puolet olivat sitä mieltä, että tarjonta on tarpeeksi laaja, mutta heistäkin suurin osa ei osannut ottaa kantaa vastuullisuuden varmistamisen helppouteen, tai pitivät sitä vaikeana. Myös teoriaosassa kävi ilmi, että ESG-tietojen saatavuutta ja laadun varmistusta pidettiin haasteellisena ammattimaistenkin sijoittajien keskuudessa.

Vastuullisuuden arvioimiseen rahastojen osalta yli puolet sanoivat tarvittaessa käyttävänsä sekä rahaston avaintietoesitettä sekä vastuullisuusraportteja. Vastuullisuusluokituksia hyödyntävissä korostuivat myös jo aiemmin vastuullisiin rahastoihin sijoittaneet. Vastuullisuusraportti ja avaintietoesite ovat usein helposti saatavilla rahastoa tarjoavalta palveluntarjoajalta, minkä vuoksi ne tunnistetaan paremmin. Vastuullisuusluokituksia hyödyntäessä tulee tietoa etsiä muualta ja vaatii se jo enemmän työtä ja osaamista.

Vastuullisuutta ei itsessään koettu tärkeimmäksi tekijäksi sijoituskohteen valinnassa, vaan tuotto-odotus, kulut, helppous ja turvallisuus olivat kaikki useammilla vastaajilla tärkeämpiä kuin vastuullisuus. Tässäkin nähtiin eroja naisten ja miesten välillä, mutta molemmilla vastuullisuus nousi silti muita vähemmän esille. Vastuullisuuden voidaan kuitenkin olettaa vaikuttavan useilla muiden tekijöiden rinnalla päätöksiin, sillä yli puolet vastaajista olivat kuitenkin valmiita tinkimään tuotto-odotuk-

sesta vastuullisuuden varmistamiseksi. Ainoastaan alle kolme prosenttia vastaajista sanoi, että vastuullisuus ei vaikuta ollenkaan sijoituspäätösten tekemiseen. Teoriaosuuden aiemmista tutkimuksista ja kyselytutkimuksen vastauksista kävi molemmissa ilmi, että vastuullisuus otetaan nykyään huomioon enenevässä määrin, myös sijoittamisessa. Myös yritykset huomioivat vastuullisuuden aiempaa todennäköisemmin, sillä sidosryhmien ja kuluttajien kiinnostus sitä kohtaan on kasvanut.

8.1 Luotettavuus

Kyselyyn vastasi perusjoukosta vain 8,5 %, joten tulokset eivät ole suoraan yleistettävissä kaikkiin opiskelijoihin. Vastaajajoukolla oli selkeästi jo valmiiksi kiinnostusta sijoittamista tai vastuullista sijoittamista kohtaan ja perusjoukosta luultavasti valikoitui vastaajiksi enemmän sellaisia, joilla aiheeseen on kiinnostusta. Tämän vuoksi tulokset eivät ole suoraan verrannolliset koko perusjoukolle, mutta niistä löytyy kuitenkin selkeitä yhteneväisyyksiä yleisten oletusten ja aiempien tutkimusten kanssa. Tuloksia voidaankin pitää ainakin jollain tasolla luotettavina myös sijoittamisesta kiinnostuneiden opiskelijoiden ryhmälle. Kyselyä analysoidessa pyrittiin myös rajaamaan keskenään vertailtavat ryhmät niin, että jokaisessa ryhmässä on tarpeeksi vastauksia, jotta tuloksia voitiin pitää vertailukelpoisina.

Tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa käytettiin mittareina validiteettia ja reliabiliteettia eli sitä, mittasiko valittu tutkimusmenetelmä sitä, mitä oli tarkoituskin mitata ja sitä, oliko mittarit luotettavia ja toistettavissa uudelleen. Validiteetti tutkimuksessa oli hyvä, sillä kysymyksillä saatiin vastaukset asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Myös teoriaosuudessa käytiin läpi aiempia tutkimuksia, joissa tutkittiin samankaltaisia aiheita, ja näitä tutkimuksia hyödynnettiin, kun mietittiin, miten kysely kannattaisi rakentaa. Reliabiliteetti tutkimuksessa toteutui myös hyvin, sillä kysely oli strukturoitu ja jäsenelty, minkä vuoksi vastaajien voidaan olettaa ymmärtäneen kysymykset samalla tavalla, ja vastausajankohta kaikilla oli myös sama, sillä kyselyn jakelu oli auki vain viikon.

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa toki myös muut tekijät, kuten vastaajan aiempi tietopohja ja vastaamiseen käytetty aika. Kyselyyn tuli useita vastauksia henkilöiltä, jotka eivät aiemmin olleet sijoittaneet ja tietoperusta ei välttämättä ollut yhtä laaja kuin aiemmin sijoittaneilla, ja tämä vaikutti osaltaan varsinkin siihen, että vastaajamäärät vastausvaihtoehdoissa ”en osaa sanoa” oli joidenkin kysymysten osalta suuri. Pääkysymysten kannalta tällä ei kuitenkaan ole suurta merkitystä, sillä niillä selvitettiin enimmäkseen vastaajien suhtautumista ja asenteita.

8.2 Pohdinta ja opinnäytetyöprosessi

Työn aihekuvaus, runko ja syvällisempi tutustuminen aiheeseen aloitettiin syyslukukauden 2020 aikana, mutta suuri osa kirjoitustyöstä sekä kyselytutkimuksen suunnittelu ja toteutus jäivät kevätlukukaudelle 2021. Prosessissa erityisen haastavaa oli ajan löytäminen työn tekemiseen ja luotettavien ja monipuolisten lähteiden löytäminen. Aiheesta on saatavilla lähteitä lähes rajaton määrä, minkä vuoksi teoriaosuuden työstämiseen meni paljon aikaa lähteisiin tutustuessi ja niiden luotettavuutta vertaillen. Lähteiden paljous ja vaikeiden käsitteiden käyttäminen voivat omalta osaltaan vaikuttaa myös siihen, miksi aihe koetaan vaikeasti lähestyttävänä ja haastavana. Vastuullinen sijoittaminen tulisi tehdä opiskelijoille ja nuorille mahdollisimman helposti lähestyttäväksi ja tietoa pitäisi levittää niin, että se tavoittaisi nuoret ja saisi heidät aktivoitumaan aiheen pariin.

Kyselytutkimuksessa ilmeni, että vastuullinen sijoittaminen selkeästi kiinnostaa useita ja siitä ollaan kiinnostuneita oppimaan lisää, mutta tietoa ei välttämättä ole tarpeeksi helpolla tai paljon tarjolla. Tutkimuksessa olisi voinut olla hyvä tutkia myös tarkemmin vastuullisuuden eri näkökulmien välisiä eroja ympäristö-, sosiaalinen vai hallinnollinen vastuun osalta. Nyt tutkimuksessa selvitettiin vain näkökulmien alla olevien osa-alueiden vaikutuksia päätöksiin ja voitiin vain sitä kautta miettiä, mitä pidettiin tärkeimpänä. Teoriaosassa käsitellyissä tutkimuksissa ympäristöasiat nousivat eniten esille, mutta tässä tutkimuksessa suuria eroja ei tullut.

Kyselytutkimuksessa kysymyksiä ei oltu myöskään määritelty pakollisiksi, minkä vuoksi vastaajamäärät vaihtelivat hieman kysymyskohtaisesti. Kysymysten määrittäminen pakollisiksi olisi voinut tuoda pieniä muutoksia vastausten prosenttilukuihin, kun kaikki eivät nyt esimerkiksi vastanneet ikään. Toisaalta, jos vastaukset olisi määritelty pakollisiksi, olisi vastauksia voinut tulla vähemmän kokonaisuudessaan, jos johonkin kysymykseen ei olisi haluttu vastata tai yksittäinen kysymys olisi koettu hankalana. Tätä pyrittiin toki ehkäisemään sillä, että annettiin vaihtoehto ”en osaa sanoa”.

Jatkotutkimusaiheita voisivat olla esimerkiksi tutkimus vastuullisten rahastoiden markkinoinnista tai siitä, mitä eri kanavia pitkin tietoa vastuullisesta sijoittamisesta kannattaisi levittää nuorille. Aihe on selkeästi ajankohtainen ja nuoret ovat kiinnostuneita saamaan vastuullisesta sijoittamisesta lisää tietoa. Vastuullisesta sijoittamisesta löytyy nykyään tietoa niin blogeista, podcasteista, kirjallisuudesta ja kuin useista muista lähteistä ja olisi mielenkiintoista selvittää, mitä kautta nuoret mielellään hankkivat tietonsa aiheesta.

LÄHTEET

- Amel-Zadeh, Amer & Serafeim, George 2018. Why and How Investors Use ESG Information: Evidence from a Global Survey. Verkkojulkaisu. <https://search-proquest-com.ezproxy.savonia.fi/docview/2139477030/fulltext/685575BEEA4B4F5FPQ/1?accountid=27296> Viitattu 8.1.2021
- Arene Ry 2020. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Verkkojulkaisu. <http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULU-JEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382> Viitattu 5.4.2021
- Blackrock, Sustainability goes mainstream, Global sustainable investing survey 2020. Pdf-tiedosto. <https://www.blackrock.com/corporate/literature/publication/blackrock-sustainability-survey.pdf> Viitattu 25.3.2021
- Eurosif 2016. European SRI-study. Pdf-tiedosto. <http://www.eurosif.org/wp-content/uploads/2016/11/SRI-study-2016-HR.pdf> Viitattu 13.1.2021
- Finsif 2017. Vastuullisen sijoittamisen markkinatutkimus. Pdf-tiedosto. https://www.finsif.fi/wp-content/uploads/2015/04/markkinaselvitys_191017_paino.pdf Viitattu 15.11.2020
- Finsif 2019. Vastuullisen sijoittamisen markkinatutkimus. Pdf-tiedosto. https://www.finsif.fi/wp-content/uploads/dlm_uploads/2020/01/finsif_markkinaselvitys_2019.pdf Viitattu 17.4.2021
- Finsif 2020a. Mitä vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa? Verkkojulkaisu. <https://www.finsif.fi/mita-seon/> Viitattu 31.3.2021
- Finsif 2020b. PRI-periaatteet. Verkkojulkaisu. <https://www.finsif.fi/pri-periaatteet/> Viitattu 17.11.2020
- Finsif 2020c. Vastuullinen sijoittaminen Suomessa. Verkkojulkaisu. <https://www.finsif.fi/vastuullinen-sijoittaminen-suomessa/> Viitattu 31.3.2021
- Finsif 2020d. Vastuullisen sijoittamisen käytännön toteutus. Verkkojulkaisu. <https://www.finsif.fi/vastuullisen-sijoittamisen-kaytannon-toteutus/> Viitattu 10.5.2021
- Finsif 2020e. Vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat. Verkkojulkaisu. <https://www.finsif.fi/vastuullisen-sijoittamisen-lahestymistavat/> Viitattu 2.11.2020
- GSIA 2018. Global Sustainable Investment Review. Pdf-tiedosto. http://www.gsi-alliance.org/wp-content/uploads/2019/06/GSIR_Review2018F.pdf Viitattu 7.3.2021
- Hale, Jon, The Morningstar sustainability rating, helping investors evaluate the sustainability portfolio 2017. Pdf-tiedosto. <https://investmentsandwealth.org/getattachment/93585dee-2a04-4fd2-bb40-7afbb0739d71/IWM17NovDec-MorningstarSustainabiltyRating.pdf> Viitattu 7.3.2021
- Hyske, Anna, Lönnroth, Magdalena, Savilaakso, Antti & Sievänen, Riikka 2020. Vastuullinen sijoittaja. Helsinki: Kauppakamari.

Kallunki, Juha-Pekka, Martikainen, Minna & Niemelä, Jaakko 2019. Ammattimainen sijoittaminen. 8. painos. Helsinki: Alma Talent.

Kauppila, Kalle, Puttonen, Vesa & Repo, Eljas 2020. Miten sijoitan Rahastoihin. 6. painos. Helsinki: Alma Talent.

Lähdevuori, Laura 2021. Vastuulliset rahastot kiinnostivat koronavuonna: Nordeassa miljardi rikki, OP:ssa kasvua lähes 80 prosenttia. Kauppalehti. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/vastuulliset-rahastot-kiinnostivat-koronavuonna-nordeassa-miljardi-rikki-opssa-kasvua-lahes-80-prosenttia/5397f6ff-c483-474f-9632-dfca58110390> Viitattu 25.3.2021

Morningstar 2021. Morningstarin vastuullisuusrating. Verkkojulkaisu. <https://www.morningstar.fi/fi/news/148106/morningstarin-vastuullisuusrating.aspx> Viitattu 7.3.2021

MSCI 2021. ESG Ratings. Verkkojulkaisu. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings> Viitattu 21.2.2021

MSCI, MSCI ESG ratings methodology 2020. Pdf-tiedosto <https://www.msci.com/documents/1296102/4769829/MSCI+ESG+Ratings+Methodology+-+Exec+Summary+Dec+2020.pdf/15e36bed-bba2-1038-6fa0-2cf52a0c04d6?t=1608110671584> Viitattu 21.2.2021

PRI 2020. About the PRI. Verkkojulkaisu. <https://www.unpri.org/pri/about-the-pri> Viitattu 27.1.2021

Principal 2020. How investing works. Verkkojulkaisu. <https://www.principal.com/individuals/explore-life-money/how-investing-works> Viitattu 31.10.2020

Pörssisäätiö julkaisuaika tuntematon. Sijoittajakoulu. Miksi kannattaa sijoittaa. Verkkojulkaisu. <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/miksi-kannattaa-sijoittaa/> Viitattu 31.10.2020

Pörssisäätiö, Sijoitus rahasto-opas 2015. Pdf-tiedosto. https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf Viitattu 15.11.2020

Saario, Seppo 2020. Miten sijoitan pörssiosakkeisiin. 18. painos. Helsinki: Alma Talent.

Savonia 2021. Tutustu Savoniaan. Verkkojulkaisu. <https://www.savonia.fi/tutustu-savoniaan/> Viitattu 4.4.2021

Sijoittaja.fi, Aktiiviset vs passiiviset rahastot 2016. Pdf-tiedosto. <https://www.sijoittaja.fi/wp-content/uploads/2016/04/Aktiiviset-vs-Passiiviset-Rahastot.pdf> Viitattu 20.2.2021

Sijoittaja.fi julkaisuaika tuntematon. Mihin voi sijoittaa. Verkkojulkaisu. <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/mihin-voi-sijoittaa/> Viitattu 31.10.2020

Sijoittaja.fi 2019. Miten valitsen parhaan rahaston. Verkkojulkaisu. <https://www.sijoittaja.fi/85668/miten-valitsen-parhaan-rahaston/> Viitattu 9.11.2020

Sijoittaja.fi 2020. Sijoittajan vaihtoehdot vastuulliseen sijoittamiseen- vertailussa vastuulliset rahastot. Verkkojulkaisu. <https://www.sijoittaja.fi/263408/sijoittajan-vaihtoehdot-vastuulliseen-sijoittamiseen-vertailussa-kaikki-vastuulliset-rahastot/> Viitattu 25.3.2021

Silvola, Hanna & Landau, Tiina 2019. Vastuullisuudesta ylituottoa sijoituksiin. Verkkokirja. Alma Talent Bisneskirjasto. [https://bisneskirjasto-almatalent-fi.ezproxy.savonia.fi/teos/GABBHXDTEB#kohta:Vastuullisuudesta\(\(20\)ylituottoa\(\(20\)sijoituksiin/piste:t1](https://bisneskirjasto-almatalent-fi.ezproxy.savonia.fi/teos/GABBHXDTEB#kohta:Vastuullisuudesta((20)ylituottoa((20)sijoituksiin/piste:t1) Viitattu 25.3.2021

Suomen virallinen tilasto (SVT). Kotitalouksien varallisuus 2016. Julkaistu 5.6.2018 Helsinki: Tilastokeskus <http://www.stat.fi/til/vtutk/index.html>. Viitattu 31.10.2020

Surveymonkey julkaisuaika tuntematon. Mikä on Likert-asteikko? Verkkojulkaisu. <https://fi.surveymonkey.com/mp/likert-scale/> Viitattu 5.4.2021

Sustainalytics 2021a. ESG Risk Rating. Verkkojulkaisu. <https://www.sustainalytics.com/esg-data/#1602038125139-72fbf9ac-1b29> Viitattu 20.2.2021

Sustainalytics 2021b. Investor solutions. Morningstar Sustainability Rating for Funds. <https://www.sustainalytics.com/investor-solutions/analytic-reporting-solutions/morningstar-sustainability-rating-for-funds> Viitattu 7.3.2021

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK), Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsittely suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. Pdf-tiedosto https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf Viitattu 5.4.2021

UNEP FI julkaisuaika tuntematon. Banking. Verkkojulkaisu <https://www.unepfi.org/banking/banking/> Viitattu 31.3.2021

Vastuullisuusraportti.fi 2016. Mitä vastuullisuusraportissa kerrotaan? Verkkojulkaisu. <https://vastuullisuusraportti.fi/2016/05/17/mita-vastuullisuusraportissa-kerrotaan/> Viitattu 20.2.2021

Vilkka, Hanna 2007. Tutki ja mittaa, määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi

LIITE 1: KYSELY: VASTUULLINEN RAHASTOSIJOITTAMINEN

1. Ikä

- ☐ Alle 20
- ☐ 20-24
- ☐ 25-29
- ☐ 30-34
- ☐ 35 ja yli

2. Sukupuoli

- ☐ Mies
- ☐ Nainen
- ☐ Muu
- ☐ En halua sanoa

3. Koulutusala

- ☐ Liiketalous
- ☐ Luonnonvara-ala
- ☐ Matkailu- ja ravitsemisala
- ☐ Muotoilu
- ☐ Musiikki ja tanssi
- ☐ Sosiaali- ja terveysala
- ☐ Tekniikka

4. Sijoituskokemus vuosina

- ☐ En ole sijoittanut
- ☐ 0-2 vuotta
- ☐ 3-5 vuotta
- ☐ Yli 5 vuotta

5. Mihin seuraavista tuotteista olet sijoittanut aiem-

- ☐ Perinteiset rahastot
- ☐ Vastuulliset rahastot
- ☐ Vakuutussijoitukset
- ☐ Osakkeet ja johdannaiset
- ☐ ETF (Pörssinoteerattu rahasto)
- ☐ Joukkovelkakirjat
- ☐ Muu, mikä?

6. Kuinka kiinnostavana koet seuraavat sijoituskoh-

	En ollenkaan kiinnostavana	En kovin kiinnostavana	En osaa sanoa	Jokseenkin kiinnostavana	Todella kiinnostavana
Perinteiset rahastot	☐	☐	☐	☐	☐
Osakkeet	☐	☐	☐	☐	☐
ETF (Pörssinoteerattu rahasto)	☐	☐	☐	☐	☐
Johdannaiset	☐	☐	☐	☐	☐
Kryptovaluutat	☐	☐	☐	☐	☐
Vastuulliset rahastot	☐	☐	☐	☐	☐

7. Kuinka todennäköisesti sijoitat seuraaviin sijoituskohteisiin seuraavan
vuoden aikana?

	Erittäin epätodennäköisesti	En kovin todennäköisesti	En osaa sanoa	Hieman todennäköisesti	Hyvin todennäköisesti
Perinteiset rahastot	☐	☐	☐	☐	☐
Osakkeet	☐	☐	☐	☐	☐
ETF (Pörssinoteerattu rahasto)	☐	☐	☐	☐	☐
Johdannaiset	☐	☐	☐	☐	☐
Kryptovaluutat	☐	☐	☐	☐	☐
Vastuulliset rahastot	☐	☐	☐	☐	☐

Kuinka paljon seuraavat tekijät vaikuttavat sijoituspäätöksiisi

	Ei ollenkaan	Ei kovin paljon	En osaa sanoa	Jonkin verran	Todella paljon
Vastuullisuus	☐	☐	☐	☐	☐
Tuotto-odotus	☐	☐	☐	☐	☐
Kulut	☐	☐	☐	☐	☐
Helppous	☐	☐	☐	☐	☐
Turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐

Miten tärkeänä pidät sitä, että mahdollisessa sijoituskohteessasi olisi huomioitu seuraavat

	en ollenkaan tärkeänä	En kovin tärkeänä	En osaa sanoa	hieman tärkeänä	Todellā tärkeänä
Ilmastonmuutoksen hillitseminen	☐	☐	☐	☐	☐
Korruption estäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Digitalisaation kehittäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Ihmisoikeuksien toteutuminen	☐	☐	☐	☐	☐
Energiätehokkuuden edistäminen	☐	☐	☐	☐	☐

	en ollenkaan tärkeänä	En kovin tärkeänä	En osaa sanoa	hieman tärkeänä	Todella tärkeänä
Positiivinen vaikutus ympäristöön	☐	☐	☐	☐	☐

10. Sijoittajalle on tänä päivänä tarjolla useita vastuullisiksi luokiteltuja rahastoja. Mikäli sijoittaisit vastuulliseen rahastoon, kuinka pyrkisit varmistamaan rahaston vastuullisuuden?

- ☐ Luottaisin rahaston markkinointiin
- ☐ Tutustuisin rahaston vastuullisuusraportteihin
- ☐ Tarkistaisin kansainvälisten normien noudattamisen
- ☐ Tutustuisin rahaston avaintietoesitteeseen
- ☐ Hyödyntäisin vastuullisuusluokituksia
- ☐ Muu, mikä?

11. Valitse sopivin vaihtoehto seuraaviin väittämiin:

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	En osaa sanoa	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Vastuullisista rahastoista löytyy tarpeeksi tietoa	☐	☐	☐	☐	☐
Vastuullisten rahastojen tarjonta on tarpeeksi laaja	☐	☐	☐	☐	☐
Rahaston vastuullisuus on helppo varmistaa	☐	☐	☐	☐	☐
Rahaston vastuullisuus on tärkeämpää kuin sen tuotto-odotus	☐	☐	☐	☐	☐

12. Olisitko valmis tinkimään sijoituksen tuotto-odotuksesta, varmistaaksesi sen vastuullisuuden?

- ☐ Kyllä
- ☐ En

13. Kerro vapaasti ajatuksistasi aiheeseen: